

Rättsväsendet

4

Förslag till statsbudget för 2011

Rättsväsendet

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Lagförslag.....	9
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled	9
3	Rättsväsendet	13
3.1	Utgiftsområdets omfattning	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
3.3	Mål för utgiftsområdet	15
3.3.1	Rättssäkerhet och rättstrygghet.....	15
3.4	Politikens inriktning	15
3.4.1	En politik för ett tryggare Sverige	15
3.4.2	Ett väl rustat rättsväsende	19
3.4.3	Brottsförebyggande arbete	21
3.4.4	Utredning och lagföring.....	23
3.4.5	Dömande verksamhet	25
3.4.6	Verkställighet av påföljd.....	28
3.4.7	Stöd till brottsoffer	31
3.5	Resultatbedömning.....	32
3.5.1	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	32
3.5.2	Brottsförebyggande arbete	35
3.5.3	Utredning och lagföring.....	37
3.5.4	Dömande verksamhet	40
3.5.5	Verkställighet av påföljd.....	42
3.5.6	Stöd till brottsoffer	46
3.6	Revisionens iakttagelser.....	49
3.7	Budgetförslag	50

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	7
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet	14
3.2 Härledning av ramnivån 2011–2014. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	14
3.3 Ramnivån 2011 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	15
3.4 Anmälda brott åren 2005–2009, misshandel, våldtäkt och tillgreppsbrott.....	33
3.5 Kostnadsutvecklingen 2007–2009	33
3.6 Antal anställda 2007–2009 fördelat på kvinnor och män (jämnt hundratal)	34
3.7 Andel kvinnor och män i ledande befattningar 2007–2009	34
3.8 Andel anställda med utländsk bakgrund* 2007–2009.....	34
3.9 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid 2007–2009 fördelat på kvinnor och män	34
3.10 Kostnadsutvecklingen 2007–2009	35
3.11 Inkomna brottsärenden	38
3.12 Uppklaring.....	39
3.13 Kostnadsutvecklingen 2007–2009	39
3.14 Kostnadsutvecklingen 2007–2009 (exkl. migrationsverksamhet).....	41
3.15 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2007–2009.....	41
3.16 Uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål (omloppstid i månader för avgjorda mål, 75 percentilen)	42
3.17 Kostnadsutvecklingen 2007–2009	43
3.18 Kostnadsutvecklingen 2007–2009	47
3.19 Utgiftsutveckling 2000–2010.....	50
3.20 Anslagsutveckling.....	50
3.21 Offentligrättslig verksamhet	50
3.22 Uppdragsverksamhet	51
3.23 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Polisorganisationen.....	52
3.24 Anslagsutveckling.....	52
3.25 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Säkerhetspolisen.....	53
3.26 Anslagsutveckling.....	53
3.27 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Åklagarmyndigheten	53
3.28 Anslagsutveckling.....	54
3.29 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:4 Ekobrottsmyndigheten	54
3.30 Anslagsutveckling.....	54
3.31 Offentligrättslig verksamhet	55
3.32 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:5 Sveriges Domstolar.....	57
3.33 Anslagsutveckling.....	57
3.34 Avgiftsbelagd verksamhet	58
3.35 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:6 Kriminalvården.....	58
3.36 Anslagsutveckling.....	58
3.37 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:7 Brottsförebyggande rådet.....	59
3.38 Anslagsutveckling.....	59
3.39 Offentligrättslig verksamhet. Rättsgenetik	59

3.40 Uppdragsverksamhet. Rättskemi.....	59
3.41 Uppdragsverksamhet. Rättsintyg	60
3.42 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:8 Rättsmedicinalverket.....	60
3.43 Anslagsutveckling.....	60
3.44 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:9 Gentekniknämnden.....	61
3.45 Anslagsutveckling.....	61
3.46 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:10 Brottsoffermyndigheten	62
3.47 Anslagsutveckling.....	62
3.48 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott	62
3.49 Anslagsutveckling.....	62
3.50 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:12 Rättsliga biträden m.m.....	63
3.51 Anslagsutveckling.....	63
3.52 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	64
3.53 Anslagsutveckling.....	64
3.54 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	64
3.55 Anslagsutveckling.....	64
3.56 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.....	65
3.57 Anslagsutveckling.....	65
3.58 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.....	65
3.59 Anslagsutveckling.....	66
3.60 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:17 Domarnämnden.....	66

Diagramförteckning

3.1 Beläggning i anstalt (i medeltal) 2000–2009	43
3.2 Sysselsättningsgraden i anstalt 2007–2009.....	44
3.3 Utvecklingen påbörjad utökad frigång 2007–2009	45
3.4 Påbörjade vårdvister 2007–2009.....	45
3.5 Antal rymningar direkt från sluten anstalt per 100 000 vårddygn 2000–2009	45
3.6 Inkomna och avgjorda ärenden	47
3.7 Utbetalad brottsskadeersättning och intäkter från regress	48

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled (avsnitt 3.7),
2. för budgetåret 2011 anvisar anslagen under utgiftsområde 4 *Rättsväsendet* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Polisorganisationen	Ramanslag	19 687 663
1:2 Säkerhetspolisen	Ramanslag	951 795
1:3 Åklagarmyndigheten	Ramanslag	1 184 292
1:4 Ekobrottsmyndigheten	Ramanslag	427 707
1:5 Sveriges Domstolar	Ramanslag	4 741 718
1:6 Kriminalvården	Ramanslag	7 449 802
1:7 Brottsförebyggande rådet	Ramanslag	68 931
1:8 Rättsmedicinalverket	Ramanslag	312 013
1:9 Gentekniknämnden	Ramanslag	4 288
1:10 Brottsoffermyndigheten	Ramanslag	33 700
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	Ramanslag	89 474
1:12 Rättsliga biträden m.m.	Ramanslag	1 725 657
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	Ramanslag	33 163
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	Ramanslag	20 674
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	Ramanslag	7 157
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	Ramanslag	12 619
1:17 Domarnämnden	Ramanslag	7 000
Summa		36 757 653

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 7 och 13 §§ lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om någon i strid mot lag eller givna föreskrifter utför anläggning eller annan anordning i en allmän flottled *skall* han själv stå för den skada som flottningen orsakar på anordningen. Utför någon anläggning eller anordning i en allmän flottled utan att begära och invänta skyddsbestämmelser enligt andra stycket, *skall* han själv stå för den skada som flottningen orsakar under tiden.

Menar någon som utövat eller avser att utöva vattenverksamhet där en allmän flottled finns, att särskilda anläggningar eller åtgärder till skydd mot skada eller intrång till följd av flottningen bör bekostas av de

Föreslagen lydelse

2 kap.
7 §¹

Om någon i strid mot lag eller givna föreskrifter utför anläggning eller annan anordning i en allmän flottled *ska* han själv stå för den skada som flottningen orsakar på anordningen. Utför någon anläggning eller anordning i en allmän flottled utan att begära och invänta skyddsbestämmelser enligt andra stycket, *ska* han själv stå för den skada som flottningen orsakar under tiden.

Menar någon som utövat eller avser att utöva vattenverksamhet där en allmän flottled finns, att särskilda anläggningar eller åtgärder till skydd mot skada eller intrång till följd av flottningen bör bekostas av de

¹ Senaste lydelse 1998:862.

flottande, får han väcka talan mot flottningföreningen hos *miljödomstolen* rörande bestämmelser om erforderliga skyddsanordningar. I fråga om en sådan talan gäller fortfarande bestämmelserna i vattenlagen (1983:291) om stämningssmål.

flottande, får han väcka talan mot flottningföreningen hos *mark- och miljödomstolen* rörande bestämmelser om erforderliga skyddsanordningar. I fråga om en sådan talan gäller fortfarande bestämmelserna i vattenlagen (1983:291) om stämningssmål.

13 §²

Finnes flottningsskada bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, *skall*, om ersättningstagaren påstår det, ersättningen på förhand bestämmas att utgå vare sig i årlig avgift under hela den tid flottning kommer att fortgå eller ock på en gång, allt efter ty skäligt prövas. Ej må, ändå att parterna må vara ense om visst belopp, ersättningen bestämmas till högre belopp än som kan anses skäligt.

Bestämmelserna om betalning av ersättning samt länsstyrelsens befattning med nedsatta ersättningsmedel i 16 kap. vattenlagen (1983:291) *skall* fortfarande tillämpas i fråga om ersättning för flottningsskada som på förhand har bestämts att utgå på en gång. I beslutet om ersättning *skall* skiljemännen ange om nedsättning av ersättningsbeloppet *skall* ske.

Ett beslut varigenom ersättning bestäms på förhand gäller, sedan det har vunnit laga kraft, även mot framtida ägare och innehavare av fastigheter som berörs av beslutet.

Har genom beslut enligt denna lag eller enligt 9 kap. 3 § andra stycket vattenlagen (1983:291) eller motsvarande äldre bestämmelser ersättning för skada eller intrång fastställts att utgå med årliga belopp, utgör den omständigheten att beslutet härom har vunnit laga kraft inte hinder för *miljödomstolen* att i samband med beslut om nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter för flottleden, eller senare efter talan i den

Finnes flottningsskada bliva så stadigvarande, att värdet därå kan genom uppskattning på förhand utrönas, *ska*, om ersättningstagaren påstår det, ersättningen på förhand bestämmas att utgå vare sig i årlig avgift under hela den tid flottning kommer att fortgå eller ock på en gång, allt efter ty skäligt prövas. Ej må, ändå att parterna må vara ense om visst belopp, ersättningen bestämmas till högre belopp än som kan anses skäligt.

Bestämmelserna om betalning av ersättning samt länsstyrelsens befattning med nedsatta ersättningsmedel i 16 kap. vattenlagen (1983:291) *ska* fortfarande tillämpas i fråga om ersättning för flottningsskada som på förhand har bestämts att utgå på en gång. I beslutet om ersättning *ska* skiljemännen ange om nedsättning av ersättningsbeloppet *ska* ske.

Har genom beslut enligt denna lag eller enligt 9 kap. 3 § andra stycket vattenlagen (1983:291) eller motsvarande äldre bestämmelser ersättning för skada eller intrång fastställts att utgå med årliga belopp, utgör den omständigheten att beslutet härom har vunnit laga kraft inte hinder för *mark- och miljödomstolen* att i samband med beslut om nya eller ändrade anordningar eller föreskrifter för flottleden, eller senare efter talan i

² Senaste lydelse 1998:862.

ordning som enligt vattenlagen gäller för stämningssmål, meddela sådana ändrade bestämmelser om ersättningen och sättet för betalning som föranleds av de ändrade förhållandena.

den ordning som enligt vattenlagen gäller för stämningssmål, meddela sådana ändrade bestämmelser om ersättningen och sättet för betalning som föranleds av de ändrade förhållandena.

Denna lag träder i kraft den 2 maj 2011.

3 Rättsväsendet

3.1 Utgiftsområdets omfattning

Huvuddelen av resurserna inom utgiftsområdet avser kriminalpolitiskt inriktad verksamhet. I övrigt är rättsväsendets verksamhet inriktad på att avgöra rättsliga tvister mellan enskilda och mellan enskilda och det allmänna samt att handlägga olika typer av ärenden. Den kriminalpolitiskt inriktade verksamheten syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott, utreda brott, tillse att den som begått brott lag-

förs, verkställa påföljder och rättsliga anspråk och ge stöd till dem som drabbats av brott. Utgiftsområdet innefattar myndigheter inom polis- och åklagarväsendena, Sveriges Domstolar samt Kriminalvården. Dessutom ingår Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och Gentekniknämnden. Från och med den 1 januari 2011 innefattar utgiftsområdet även Domarnämnden.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
1:1 Polisorganisationen	17 967	19 161	18 600	19 688	20 103	20 331	20 766
1:2 Säkerhetspolisen	899	947	926	952	962	976	997
1:3 Åklagarmyndigheten	1 053	1 138	1 144	1 184	1 237	1 254	1 281
1:4 Ekobrottsmyndigheten	390	421	413	428	437	443	453
1:5 Sveriges Domstolar	4 418	4 613	4 534	4 742	4 881	4 936	5 032
1:6 Kriminalvården	6 782	7 312	7 361	7 450	7 525	7 631	7 795
1:7 Brottsförebyggande rådet	61	63	64	69	70	71	72
1:8 Rättsmedicinalverket	273	295	290	312	320	325	332
1:9 Gentekniknämnden	4	4	4	4	4	4	4
1:10 Brottsoffermyndigheten	30	32	31	34	34	34	35
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	89	89	88	89	89	89	89
1:12 Rättsliga biträden m.m.	1 621	1 726	1 762	1 726	1 726	1 726	1 726
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	34	35	34	33	33	33	33
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	4	4	4	21	21	21	21
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	7	7	7	7	7	7	7
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	10	12	12	13	13	13	13
1:17 Domarnämnden		0		7	7	7	7
Totalt för utgiftsområde 4 Rättsväsendet	33 645	35 857	35 275	36 758	37 469	37 901	38 665

¹ Inklusive tilläggsbudget till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Rättsväsendets ekonomiska situation är god. Vid ingången av 2010 fanns ett sammanlagt anslags-sparande om 147 miljoner kronor. Regeringen föreslog inga stora förändringar av budgeten för 2010 i vårtilläggsbudgeten och gör det inte heller i höstilläggsbudgeten.

För 2011 gör regeringen bedömningen att endast mindre resursförstärkningar behöver skjutas till utöver de medel som aviserades i budgetpropositionen för 2010, för att säkerställa effektiviteten i rättskedjan och genomförandet av det pågående effektiviseringsarbetet.

Förändringar av anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet redovisas under 3.7 Budgetförslag.

Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2011–2014. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	35 840	35 840	35 840	35 840
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	155	485	963	1 767
Beslut	683	991	916	912
Överföring till/från andra utgiftsområden	-19	-24	-24	-25
Övrigt ³	98	176	206	170
Ny ramnivå	36 758	37 469	37 901	38 665

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

Tabell 3.3 Ramnivån 2011 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	2011
Transfereringar ¹	1 899
Verksamhetskostnader ²	34 787
Investeringar ³	72
Summa ramnivå	36 758

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2009 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.3 Mål för utgiftsområdet

Målet för rättsväsendet är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet.

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet.

3.3.1 Rättssäkerhet och rättstrygghet

Rättsväsendet har ett särskilt ansvar för rättssäkerhet och rättstrygghet i samhället. Rättssäkerhet innebär att rättsskipning och annan myndighetsutövning ska vara förutsebar och enhetlig samt bedrivs effektivt med hög kvalitet.

Med rättstrygghet avses att enskilda personer och andra rättssubjekt ska vara skyddade mot brottsliga angrepp på liv, hälsa, frihet, integritet och egendom. Avgörande är att rättsväsendet tillsammans med det övriga samhället arbetar för att förebygga och bekämpa brottslighet samt stödjer dem som utsatts för ett brott. Rättstryggheten förutsätter också en lättillgänglig ordning för att lösa tvister som uppstår i samhället.

En hög rättssäkerhet och rättstrygghet är förutsättningar för att enskilda ska känna förtroendet för lagarna, myndigheterna och domstolarna. Att enskilda kan känna ett sådant förtroende är av fundamental betydelse för ett demokratiskt samhälle.

3.4 Politikens inriktning

3.4.1 En politik för ett tryggare Sverige

Ett starkt och väl fungerande rättsväsende utgör kärnan för en fungerande demokrati och är en förutsättning för att samhällets åtgärder mot brottsligheten ska bli framgångsrika. Brottslighet beskär människans frihet och orsakar stora skador, lidande och otrygghet. Rättsväsendet och det övriga samhället ska med kraft kunna bekämpa all brottslighet och ge gott stöd till dem som drabbas av brott. Sverige ska fortsätta att utvecklas till ett allt tryggare land att leva i. Rättsväsendets verksamheter ska utgå från människors individuella behov. Personer som kommer i kontakt med rättsväsendets myndigheter ska bemötas korrekt och med respekt. Att minska brottsligheten och öka människors trygghet innebär att rättssäkerheten och rättstryggheten värnas.

Fortsatta krafttag mot brottsligheten

Under den förra mandatperioden genomförde regeringen en rad viktiga förändringar för att minska brottsligheten och öka människors trygghet i hela landet. Genom rekordstora satsningar har rättsväsendet förstärkts från polis och åklagare till domstolar och kriminalvård. Allt fler brott utreds och klaras upp, fler förövare får stå till svars för sina handlingar. Polisen har också blivit mer synlig i människors vardag. Enligt den nationella trygghetsundersökning som Brottsförebyggande rådet redovisat känner människor sig tryggare i dag än för fyra år sedan och förtroendet för rättsväsendets myndigheter har stärkts. Sammantaget innebär utvecklingen att det har blivit svårare att vara kriminell i Sverige och att det har blivit lättare för brottsoffer att få sina behov tillgodosedda. Vidare har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att utreda behovet av en ändrad lagstiftning om skyldighet att agera vid farliga situationer eller att bistå nödställda personer.

Ambitionsnivån i kampen mot brottsligheten ska höjas ytterligare. Det ska ske genom ett allt effektivare resursutnyttjande i rättsväsendets alla delar. Efter stora resurstillskott ska nu innehållet i verksamheterna sättas i fokus.

Rättsväsendets arbete mot mångdbrott behöver nu vidareutvecklas utifrån ett tydligt rättskedjerspektiv. Stölder, misshandel och skadegörelse inskränker människors frihet och

påverkar deras trygghet. Det ska vara tydligt för medborgarna att samhället har en väl utvecklad förmåga att hantera denna typ av brott. Handläggningstiderna behöver kortas, allt fler brott av detta slag bör klaras upp och de drabbade ska få hjälp och stöd.

En liten grupp personer som har utvecklat en kriminell livsstil står för en stor del av den totala brottsligheten. Rekryteringen till denna grupp måste minska. Det kräver kraftfulla insatser riktade mot unga och personer som nyligen har börjat begå brott. För att minska brottsligheten krävs också åtgärder riktade mot den redan brottsaktiva gruppen. Genom att vidta åtgärder för att underlätta för kriminella att lämna den brottsliga banan bakom sig kan mycket vinnas.

En framgångsrik brottsbekämpning handlar inte bara om att angripa brottsligheten utan även dess orsaker. För detta krävs ett samordnat och målinriktat arbete från såväl rättsväsendets olika delar som från andra myndigheter, ideella organisationer och näringsliv. Genom en närvarande och synlig polis med lokal förankring och ett utvecklat samarbete med andra lokala aktörer kan problemen motverkas. Att bekämpa utanförskap och segregation har också brottsförebyggande effekter. I områden och miljöer där många människor saknar arbete och där sociala problem hör till vardagen är också problem med kriminalitet och missbruk särskilt utbredda. Därför är bland annat arbetslinjen central även på det rättspolitiska området.

Bekämpning av ungdomsbrottslighet – tidiga och tydliga insatser

Få uppgifter är mer angelägna än att förebygga brott och minimera återfall bland unga lagöverträdare. Med tidiga och tydliga åtgärder mot ungdomsbrottsligheten idag kan vi motverka morgondagens problem. Ju tidigare samhället reagerar när unga är på väg i en negativ riktning desto större är möjligheterna att bryta denna utveckling. Dessa möjligheter måste samhället ta tillvara.

En trygg uppväxt är den mest effektiva brottsförebyggande insatsen. Föräldrar har huvudansvaret för att förmedla normer och värderingar till sina barn och ungdomar. För att förtydliga att föräldrar har huvudansvaret för sina barn och ungdomar har regeringen skärpt skadeståndsansvaret för vårdnadshavare. Skärpningen innebär att en förälder som har vårdnaden om ett barn

ska vara skyldig att betala skadestånd för vissa typer av skador som barnet orsakar genom brott.

Polisens skyldighet att i större utsträckning utreda brott begångna av personer under 15 år sänder tydliga signaler att kriminalitet bland unga tas på stort allvar av samhället. Genom att utreda dessa brott skapas också bättre underlag för att tidigt kunna sätta in adekvata insatser för unga som är på väg in i en kriminell livsstil. Arbetet med unga lagöverträdare bör ges en fastare form. Kommunens, polisens och skolans kompetenser måste samlas så att ett tydligt och samordnat stöd kan ges till den unge.

Det är angeläget att straffmyndiga ungdomar som begår brott får ta ansvar för sina handlingar genom en snabb reaktion från rättsväsendet. Månader av väntan mellan brott och påföljd är lång tid i unga människors liv. För att snabbare nå resultat behöver samarbetet mellan polis och kommun förbättras ytterligare. Polisens, åklagarnas och domstolarnas handläggning av ungdomsären den måste också utvecklas och effektiviseras. Det förstärkta resursläget i rättsväsendet ger bättre förutsättningar än någonsin att korta handläggningstiderna i ungdomsmål. Detta måste nu förverkligas.

Åtgärderna ska utgå från aktuell kunskap och beprövad erfarenhet om vad som fungerar. Kunskapen om vilka förebyggande åtgärder och påföljder som fungerar bäst när det gäller unga lagöverträdare behöver fördjupas och utvecklas vidare.

När unga begår brott är det ofta en del av en större bild med exempelvis problem i skolan och missbruk av alkohol eller narkotika. Ett bra samarbete mellan föräldrar, polisen, skolan, socialtjänsten och andra aktörer på det lokala planet är en förutsättning för ett välfungerande förebyggande arbete. Samhället måste reagera samordnat och konsekvent.

Påföljderna för unga lagöverträdare ska vara rättssäkra och tydliga och bidra till att motverka återfall i brott. Vid frihetsberövande påföljder ska verkställigheten vara inriktad på att motivera ungdomarna att förändra sin kriminella livsstil. Fokus ska också ligga på att i samverkan med berörda aktörer planera och förbereda tiden efter frigivning. En väl anpassad utslussning från sluten ungdomsvård eller anstaltsvistelse minskar risken för återfall i brott. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag till förbättrad utslussning från sluten ungdomsvård bland annat i kombination med elektronisk övervak-

ning. Kommunerna har ett särskilt ansvar för uppföljningen av vad som sker med den unge efter frigivning.

Trygghet på Internet kräver nya angreppssätt

Internet har förändrat och på många sätt förenklat vår tillvaro. Människor umgås, hämtar information och sköter ärenden av olika slag på Internet. Allt eftersom användandet av Internet ökat har även kriminella hittat sätt att utnyttja tekniken för sina syften. Det handlar exempelvis om brott som bedrägerier, sex- och narkotikahandel, illegal alkohol- och tobakshandel, dataintrång, penningtvätt, spridning av barnpornografi samt hot och trakasserier på Internet.

När kriminella drar nytta av anonymiteten på Internet kan det brottsbekämpande arbetet i vissa avseenden försvåras. Samtidigt öppnas också nya möjligheter i brottsbekämpningen. Att kriminella lämnar information och spår efter sig på Internet kan utnyttjas i såväl spanings- och underrättelsearbete som vid utredning av brott. Rättsväsendet behöver ha tillgång till rätt kompetens för att ta tillvara dessa möjligheter i bekämpningen av brott som begås såväl på Internet som i den fysiska världen.

Regeringen och myndigheterna fortsätter kraftsamlingen mot grov organiserad brottslighet

Den grova organiserade brottsligheten är gränsöverskridande och inkluderar flera olika brottsområden. Denna brottslighet behöver därför mötas med samordnade insatser från flera håll. Att regeringens initiativ till en nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten har fått ordentligt genomslag är en framgång. Förutsättningarna för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten har förbättrats avsevärt genom att resurserna på olika myndigheter har samlats och enats.

De nya arbetsformerna bidrar till snabbare kommunikationsvägar och ett utökat informationsutbyte mellan myndigheterna. Tillsammans kan myndigheterna agera på flera fronter både mot den grova kriminaliteten i sig och mot de kriminellas brottsvinster. De skärpningar som har gjorts i lagstiftningen för förverkande i kombination med den nationella specialistfunktionen för brottsutbytesfrågor har ökat rättsväsendets möjligheter att komma åt de tillgångar som härrör från brottslig verk-

samhet. Eftersom ekonomisk vinning är en av de starkaste drivkrafterna bakom grov organiserad brottslighet är det angeläget att arbetet med att minska de kriminella vinsterna, såväl nationellt som internationellt, fortsätter att utvecklas. Som ett led i detta arbete har regeringen beslutat om direktiv till en utredning som ska se över kriminaliseringen av penningtvätt och vissa därmed sammanhängande frågor. Regeringen planerar även att under hösten besluta om en lagrådsremiss med förslag för att genomföra EU:s rambeslut om ömsesidigt erkännande och verkställighet av beslut om förverkande.

Parallellt med arbetet för att minska möjligheterna till brottsvinster behöver också särskilt fokus läggas på att komma åt ledarna för att bryta upp de kriminella strukturerna. Vidare måste den grova organiserade brottslighetens otillåtna påverkan på samhällsfunktioner förhindras. Samhället ska tydligt markera att det i alla lägen står emot påtryckningar av detta slag.

I myndigheternas fortsatta arbete mot den grova organiserade brottsligheten är det angeläget att samverkan mellan olika regioner i landet fortsätter att förstärkas så att den nationella ansatsen får fullt genomslag. Samverkan mellan myndigheterna behöver också fortsätta att utvecklas så att myndigheterna står allt mer enade i arbetet. En förutsättning för detta är bland annat möjligheten för myndigheterna att effektivt utbyta information. Regeringen har därför för avsikt att låta utreda frågan om förenkling och förbättring av informationsutbyte vid samverkan mot brott. Eftersom den grova organiserade brottsligheten är gränsöverskridande krävs en nära samverkan med berörda myndigheter i andra länder och ett aktivt deltagande i det internationella samarbetet. Det är viktigt att de internationella verktygen används i det operativa samarbetet.

Brottsoffrens behov ska mötas

Brottsoffer ska alltid känna att samhället står upp för dem. Rättsväsendets myndigheter ska genomgående ha ett tydligt brottsofferperspektiv. Brottsoffer ska få relevant information om sina rättigheter och vägledning om var de kan få hjälp med att bearbeta konsekvenserna av det som de varit utsatta för. Rättsväsendet behöver också skapa tydligare rutiner för återkopp-

ling till brottsoffren om hur det egna ärendet utvecklas. Det är en självklarhet att rättsväsendet bemöter brottsoffer med respekt och professionalism. Brottsoffrens erfarenheter är värdefulla för brottsutredningarna och i arbetet med att förebygga att liknande händelser inträffar igen. Genom ett professionellt bemötande kan sådan information tas tillvara.

Barn och ungdomar som har utsatts för brott är beroende av vuxna som förstår och agerar. Brottsutsatta barn och ungdomar måste tidigt få stöd och hjälp till upprättelse. I ärenden där barn och ungdomar är brottsoffer måste utredningen ske skyndsamt. Det är viktigt att rättsväsendets myndigheter är medvetna om barns särskilda sårbarhet och behov samt att de åtgärder myndigheterna vidtar utgår från detta. Även andra utsatta grupper, som exempelvis personer med funktionsnedsättning, kräver särskild uppmärksamhet.

Ett sätt för brottsoffer att få upprättelse är genom brottskadestämningen. Regeringen har nyligen tillsatt en utredning för att se över hur brottskadelagen kan förbättras så att det blir så enkelt som möjligt för brottsoffret att få den ersättning hon eller han har rätt till.

Ett aktivt arbete för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp och våld i nära relationer

Arbetet för att motverka våld mot kvinnor kräver kraftfulla insatser på flera samhällsområden – gemensamt, samordnat och långsiktigt. För att säkerställa detta antog regeringen under förra mandatperioden två handlingsplaner; Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer och Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Det arbete som har inletts har lett till en varaktigt höjd ambitionsnivå på nationell, regional och lokal nivå i kampen mot våldet. Även om stora insatser har gjorts drabbas fortfarande många kvinnor i Sverige av våld och kränkningar, ofta från en närstående man, och många kvinnor utsätts för prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Många utsätts också för hedersrelaterat våld och våld i samkönade relationer. Likaså förekommer det att män utsätts för relationsrelaterat våld av kvinnor. Detta är oacceptabelt och fortsatta insatser är därför nödvändiga. Det långsiktiga utvecklingsarbete som har inletts måste nu fortsätta och integreras i rättsväsendets vardagliga

arbete. De ideella kvinnojourerna är en viktig resurs i kampen mot våldet.

I syfte att förbättra skyddet för personer som utsätts för hot och våld har regeringen i en lagrådsremiss föreslagit att elektronisk övervakning ska få användas för att kontrollera efterlevnaden av vissa kontaktförbud. För att förstärka det straffrättsliga skyddet mot hot och trakasserier föreslås också att ett nytt brott, olaga förföljelse, införs. Regeringen planerar ytterligare åtgärder för att stärka skyddet för personer som lever med skyddad identitet.

För att motverka köp av sexuell tjänst bereder regeringen förslag från Utredningen om utvärdering av förbud mot köp av sexuell tjänst. Regeringen vill också skärpa straffen för den som köper sex av en person som är utsatt för människohandel eller på annat sätt är särskilt utsatt.

Regeringen har även beslutat om direktiv till en utredning om utvärdering av fridskränkningens brott samt direktiv till en utredning om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap.

Samtidigt som åtgärder vidtas för att skydda och stödja utsatta kvinnor och barn som bevittnat våld behöver insatser även riktas mot de män som gör sig skyldiga till dessa brott. Här har Kriminalvården ett ansvar. Programverksamhet för män som dömts för sexualbrott och våld mot kvinnor i nära relationer behöver utvärderas och utvecklas ytterligare i samarbete med andra huvudmän liksom arbetet med riskbedömning och utslussning.

En vidareutveckling av påföljdssystemet

Påföljdssystemet ska innebära snabba, tydliga och konsekventa reaktioner på brott. Den grundläggande utgångspunkten för påföljdsbestämningen måste vara brottslighetens svårhet. Vidare måste grundläggande principer om rätts-säkerhet, opartiskhet och likhet inför lagen vara tillgodosedda, samtidigt som hänsyn bör tas till den dömdes personliga förhållanden. Fängelsestraffet bör bara användas i de fall det är särskilt påkallat.

Regeringen har påbörjat en reformering av påföljdssystemet. Straffen för allvarliga våldsbrott har höjts och försvårande respektive förmildrande omständigheter har getts ett ökat genomslag vid bedömningen av straffvärdet. Regeringen har vidare tillsatt en utredning för att göra en genomgripande översyn av påföljdssystemet.

Utredaren ska bland annat analysera hur användningen av fängelse kan minska samtidigt som trovärdigheten i systemet upprätthålls. En utgångspunkt är vidare att återfall i brott ska mötas av en skärpt reaktion. Vid behov ska även lämnas förslag som ger flerfaldig brottslighet större genomslag vid påföljdsbestämningen eller som motverkar sådan brottslighet mer effektivt. Ett betänkande ska lämnas senast den 31 maj 2012.

3.4.2 Ett väl rustat rättsväsende

Genom regeringens satsning på rättsväsendet har målet om 20 000 poliser uppnåtts. Så många poliser har Sverige aldrig tidigare haft. Antalet åklagare och domare är också fler än någonsin tidigare och även Kriminalvården har fått kraftiga resursförstärkningar. Den omfattande kapacitetshöjningen över hela landet har skapat möjligheter för rättsväsendet att allt kraftigare ingripa mot brottsligheten, vilket också i flera avseenden har börjat visa sig i verksamhetsresultaten.

Det är nu dags för nästa steg. Den fortsatta utvecklingen behöver fokusera allt mer på kvaliteten och effektiviteten i verksamheterna i hela landet.

Effektivt resursutnyttjande i hela rättsväsendet

Allt mer kraft måste läggas på att försäkra sig om ett ändamålsenligt utnyttjande av rättsväsendets resurser. Efter en tid präglad av resursförstärkningar behöver organisation, arbetsmetoder och rutiner ses över, och i vissa fall utvecklas och anpassas efter nya förutsättningar. Resultaten av de översyner av effektivitet, styrning och organisation som under senare år har genomförts inom rättsväsendets olika delar behöver tas tillvara. Chefer på alla nivåer inom rättsväsendet har också ett ansvar för att effektivitet tillmäts stor betydelse när olika handlingsalternativ övervägs i den löpande verksamheten.

Regeringen planerar flera åtgärder för att ytterligare utveckla rättsväsendets effektivitet. En väl fungerande och modern polis ska finnas i hela landet. Som ett led i detta har regeringen tillsatt en parlamentarisk kommitté som ska analysera i vilken utsträckning polisens nuvarande organisation utgör ett hinder för de krav regeringen ställer på högre kvalitet, ökad kostnadseffektivitet, ökad flexibilitet och väsentligt förbättrade resul-

tat i polisens verksamhet. Om kommittén finner att nuvarande organisationsform utgör ett hinder i dessa avseenden ska ett fullständigt förslag till helt eller delvis ny organisation för polisen lämnas. Kommittén ska också föreslå hur ansvar och befogenheter i styrningen av polisens verksamhet kan tydliggöras. Vidare ska kommittén ta ställning till och lämna förslag i frågor om polisens tillgänglighet, synlighet och polisens samarbete med andra. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2012.

Regeringen har vidare lämnat ett uppdrag till Rikspolisstyrelsen att vidta de åtgärder som behövs för att myndigheten från och med den 1 januari 2011 ska ha en organisation för att leda sådan polisverksamhet som avser handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen. I uppdraget ingår att i samband med årsredovisningen för 2013 redovisa en uppföljning av verksamhetsövergången. Denna uppföljning kommer att tjäna som underlag för regeringen för att ta ställning till om en mer omfattande utvärdering behöver genomföras.

Polisorganisationens viktigaste resurs är medarbetarna och för närvarande finns det ett behov av att utveckla polisutbildningen. Utbildningen behöver anpassas efter de krav som kan ställas på en modern polis. Frågan har varit föremål för en omfattande utredning och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen har också tillsatt en utredning för att se över om bekämpningen av ekobrott kan bli mer effektiv genom att all polis- och åklagarverksamhet avseende ekobrott samlas hos Ekobrottsmyndigheten. Ett annat led i utvecklingsarbetet är moderniseringen av polisens IT-användning. Genom den nya polisdatalagen, som träder i kraft den 1 mars 2012, får polisen de rättsliga förutsättningarna för att utveckla sina IT-system och skapa en modern IT-miljö, samtidigt som den personliga integriteten värnas. Regeringen har gett ett uppdrag till Rikspolisstyrelsen att förbereda anpassningen till den nya lagstiftningen, bland annat vad gäller utbildning.

En effektivare brottmålsprocess

Rättsväsendet ska hantera ärenden på ett effektivt och rättssäkert sätt. Regeringen har tagit initiativ till åtgärder som kan effektivisera brottmålsprocessen. Bland dessa åtgärder finns en förbättrad brottsutredningsverksamhet och mer ändamålsenliga rättegångsregler. Det handlar

exempelvis om att säkerställa en rationell samverkan och handläggning av mängdbrott. Det kan också handla om mer flexibla regler och en förbättrad ansvarsfördelning mellan åklagare och domstolar. För att höja kvaliteten och effektiviteten i brottmålsprocessen har regeringen också föreslagit ett förbättrat regelverk för delgivning. Regeringen har också låtit utreda om åklagare ska få utökande möjligheter att förundersökningsbegränsa i stora och komplicerade utredningar samt om polisen till skillnad från vad som gäller i dag ska ges befogenhet att besluta om förundersökningsbegränsning i vissa fall.

Möjligheten att minska användningen av straffrätten och införa alternativa sanktioner för vissa brott är ytterligare en fråga för regeringens övervägande.

Kontinuerlig resultatuppföljning

En kontinuerlig verksamhets- och resultatuppföljning på alla nivåer ska vara en integrerad del i myndigheternas verksamhet. En sådan uppföljning bidrar till att identifiera relevanta förbättringsområden och ger vägledning om var ansvaret för olika åtgärder bör ligga. Genom aktiv verksamhets- och resultatuppföljning finns det också möjlighet att uppmärksamma framgångsrika tillvägagångssätt som kan spridas vidare till övriga delar av landet.

Utvecklad informationsförsörjning

För att möta de utmaningar som rättsväsendet står inför krävs en mer ändamålsenlig informationsförsörjning. Regeringen har intensifierat arbetet med att införa ett elektroniskt informationsflöde i brottmålsprocessen. Målet med arbetet är en effektivare och mer kvalitativ ärendehantering samt förbättrad medborgarservice och ökad kunskap.

Genom att ersätta det manuella informationsutbytet mellan myndigheterna med ett elektroniskt informationsflöde möjliggörs stora effektivitetsvinster. Bland annat kommer avsevärt mindre tid att behöva läggas på registrering av uppgifter och på traditionell pappershantering. Ett elektroniskt informationsflöde mellan myndigheterna innebär dessutom en ytterligare förbättrad handläggning. Genom att informationen kan följas genom rättskedjan minskar risken för felaktigheter. Medborgarservicen stärks genom att myndigheternas möjligheter att ge god service till enskilda underlättas och handläggnings-tiderna förkortas. Vidare skapas förutsättningar

för e-tjänster för medborgarna, till exempel för parter i rättsprocessen att kunna följa sitt ärende genom rättskedjan. En samlad elektronisk information bidrar till ny kunskap om brottslighet och brottsbekämpning och helt nya möjligheter till verksamhetsutveckling och verksamhetsuppföljning. Rättskedjans resurser kommer då att användas på ett effektivare sätt genom en mer utvecklad styrning och ledning. Vidare förbättras kriminalstatistiken och förutsättningarna för forskning påtagligt.

Arbetet leds sedan 2009 av Justitiedepartementet och samordnas på myndighetsnivå av Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning. Som ett första steg i arbetet har regeringen gett Polisen, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården i uppdrag att, i samverkan med Brottsförebyggande rådet, genomföra en första etapp av arbetet senast den 31 december 2011. Etappen innebär att det införs ett elektroniskt huvudflöde mellan de myndigheter i brottmålsprocessen som hanterar de största ärendemängderna. Härigenom skapas möjligheter att återanvända och följa viss information. Dessutom läggs grunden för kommande utvecklingsarbete.

Verksamhet byggd på kunskap

Genom att ta tillvara såväl nationell som internationell kunskap kan rättsväsendets verksamheter anpassas för bästa möjliga resursutnyttjande. En grundläggande källa till sådan kunskap är det forsknings- och utvecklingsarbete som bedrivs inom ramen för olika myndigheters verksamhet samt vid universitet och högskolor. Brottsförebyggande rådets roll som expertorgan inom rättsväsendet och Brottsoffermyndighetens uppgift att vara kunskapscentrum för brottsofferfrågor medför att dessa myndigheter har en särställning i dessa frågor. Rättsväsendets myndigheter måste också ständigt verka för att de metoder som används granskas, följs upp och utvärderas. Förmågan att fastställa inom vilka områden som det finns ett utvecklings- och åtgärdsbehov behöver stärkas ytterligare.

Att utbyta erfarenheter och tillgodogöra sig kunskap från andra länder spelar också en betydelsefull roll. Det internationella kriminologipriset som delas ut varje år och det kriminologisymposium som årligen arrangeras i anslutning till prisutdelningen är ett exempel på internationellt erfarenhetsutbyte.

Sverige har gott anseende och bidrar med personal som har hög kompetens och professionalism inom rättsväsendet, bland annat till fredsoch säkerhetsfrämjande insatser och till internationellt utvecklingssamarbete. Utlandstjänstgöring innebär samtidigt att ny kunskap och kompetens kommer Sverige till godo.

Rättsväsendet som en integrerad del av samhället

Rättsväsendets myndigheter är inbördes beroende av varandra och samarbetet mellan dem behöver fortsätta att utvecklas. Rättsväsendet kan dock inte ses isolerat. För att de åtgärder som vidtas inom rättsväsendet ska vara verkningsfulla krävs långtgående samarbete även med aktörer som finns utanför rättsväsendet. Ett utvecklat samarbete är inte minst viktigt när det gäller frågor om unga lagöverträdare och unga brottsoffer samt inom det återfallsförebyggande arbetet. Genom ett närmare samarbete mellan polisen, skolan och socialtjänsten kan exempelvis unga lagöverträdare och brottsoffer fångas upp tidigare. För det återfallsförebyggande arbetet är det angeläget att övriga aktörer tillsammans med Kriminalvården tar ansvar för att utveckla och förstärka samverkan kring den enskilde individen. Genom att Kriminalvården under verkställighet av påföljd kan bistå med att motivera klienter till att förändra sin livssituation och etablera kontakt med vårdgivare ges samtidigt bra förutsättningar för kommuner, landsting och arbetsförmedling att, tillsammans med Kriminalvården, upprätta gemensamma planer samt säkerställa att planerade insatser under och efter verkställigheten genomförs. Ett effektivt återfallsförebyggande arbete förutsätter att alla berörda aktörer tillsammans tar ansvar för att utveckla och förstärka en långsiktig och effektiv samverkan kring den enskilde individen.

3.4.3 Brottsförebyggande arbete

Mål för verksamheten

Det bästa sättet att öka tryggheten för alla är att förhindra att brott begås. Målet för den brottsförebyggande verksamheten är att antalet brott ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre.

Det brottsförebyggande arbetet är en viktig uppgift för framför allt polisen, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten samt Brottsförebyggande rådet. Även Kriminalvårdens åter-

fallsförebyggande arbete har stor betydelse när det gäller att förebygga brott. Andra myndigheter, exempelvis Kustbevakningen och Tullverket, bidrar också till det brottsförebyggande arbetet.

En integrerad del av den övriga politiken

Att bryta utanförskapet är en central del i det brottsförebyggande arbetet. De brottsförebyggande insatserna innefattar därför åtgärder inom flera utgiftsområden och kräver ett brett engagemang från statliga myndigheter, kommuner, landsting, näringsliv, föreningsliv och andra ideella organisationer och även enskilda medborgare.

För att minska brottsligheten och öka tryggheten krävs exempelvis samlade insatser mot missbruk av alkohol och narkotika, åtgärder inom skola och socialtjänst, kontroll av penningflöden samt insatser inom bostads- och arbetsmarknadspolitikens område. Företagande och arbete är också viktiga verktyg i det brottsförebyggande arbetet.

En trygg uppväxt är den mest effektiva brottsförebyggande insatsen. Föräldrar har huvudansvaret för att barn inte begår brott men det är viktigt att familjen har tillgång till olika former av stöd som den kan behöva. Åtgärder för att förhindra att unga fastnar i kriminalitet måste vara tydliga och vidtas på ett tidigt stadium. För att förebygga ungdomsbrottslighet måste samverkan formaliseras och utvecklas gemensamt mellan bland annat polis, skola och socialtjänst.

Samverkan och närvaro på alla nivåer

Det lokala brottsförebyggande arbetet

Det är viktigt att det brottsförebyggande arbetet sker på lokal nivå av dem som bäst känner till de problem som finns i närområdet. Olika aktörer som polis, skola, socialtjänst, alkohol- och drogförebyggande funktioner och näringsliv samarbetar för att förebygga brott och öka tryggheten. Även många ideella organisationer på lokal nivå bidrar aktivt i det brottsförebyggande arbetet.

Polisen och Sveriges kommuner och landsting har med stöd av Brottsförebyggande rådet utvecklat det lokala brottsförebyggande arbetet. De senaste årens arbete har bland annat resulterat i samverkansavtal mellan polisen och kom-

muner. Det innebär att det numera finns överenskommelser i två tredjedelar av landets kommuner vilket har stärkt engagemanget hos lokala aktörer. Brottsförebyggande rådets uppgift är att se till att de brottsförebyggande aktörerna på lokal nivå har tillgång till kunskap för att utifrån sina lokala förutsättningar arbeta med att förebygga brott och otrygghet. Därtill stödjer Brottsförebyggande rådet det urbana utvecklingsarbete som på regeringens uppdrag sker i samverkan mellan ett antal myndigheter och vissa kommuner.

En stor möjlighet ligger nu i att fler kommuner vidtar konkreta åtgärder mot brottsligheten. Där utgör Brottsförebyggande rådets arbete inom den nationella mobiliseringen mot organiserad brottslighet ett bra exempel på aktiv och lokal kunskapsspridning genom det stöd som bland annat givits till nätverksträffar. Den lokala nivån har fått kunskap och verktyg för sitt fortsatta lokala brottsförebyggande arbete.

Även i arbetet med att förebygga återfall i brott är det viktigt att samverkan är en naturlig del. Brottsförebyggande rådet har ett etablerat samarbete med Sveriges Kommuner och Landsing vilket bidrar till kunskapsspridning. Det är angeläget att samtliga samhällsföreträdare aktivt tar ansvar för det förebyggande arbetet och att samarbetet ytterligare fördjupas mellan kommunala och landstingskommunala företrädare samt Kriminalvården. Polisen har också en viktig funktion i detta arbete.

Polisens brottsförebyggande arbete

Regeringens mål att Sverige ska ha 20 000 poliser 2010 har uppnåtts. Med ökade resurser kan verksamheten bli än mer kunskapsbaserad och metodinriktad. Det blir möjligt att rikta insatser, sprida goda exempel och göra utbildningsinsatser. Att poliserna har blivit fler medför en ökad synlighet och tillgänglighet i hela landet. Större tillgänglighet och ökad lokal förankring ger också förbättrade möjligheter att utveckla samarbetet med andra aktörer som till exempel skolan och socialtjänsten. Polisen ska vara synlig och tillgänglig på tider och platser där många människor rör sig och där det finns goda möjligheter att möta människor i deras vardag. Genom satsningen på fler poliser kommer tryggheten i samhället att öka. För att det brottsförebyggande arbetet ska vara framgångsrikt krävs också att verksamheten bedrivs planlagt och underrättelsestyrt. Regeringen förutsätter att polisen fort-

sätter att utveckla sin underrättelsemodell och andra verktyg för att ytterligare utveckla förmågan att planera och leda verksamheten. Det är också viktigt att de brottsförebyggande insatserna kontinuerligt följs upp och utvärderas. Beprövade och effektiva arbetsmetoder bör spridas till andra polismyndigheter för att stärka polisens samlade förmåga att förebygga brott.

Förebyggande åtgärder mot ekonomisk brottslighet

Den ekonomiska brottsligheten är utbredd och utgör ett hot mot samhället. Konsekvenser i form av uteblivna skatteintäkter, försämrad investeringsvilja och illojal konkurrens skadar såväl enskilda människor som samhälle och näringsliv. Det är därför viktigt att på bred front vidta åtgärder för att förebygga sådan brottslighet.

Genom att öka den upplevda och faktiska upptäcktsrisken samt genom att minska lönsamheten fyller Ekobrottsmyndigheten en viktig brottsförebyggande funktion.

Vidare besitter Ekobrottsmyndigheten särskild kunskap om den ekonomiska brottsligheten och dess utveckling. Denna kunskap spelar en betydelsefull roll i samhällets gemensamma brottsförebyggande arbete.

Regeringen anser därför att det är angeläget att Ekobrottsmyndigheten fortsätter att utveckla sitt brottsförebyggande arbete med fokus på samverkan med andra myndigheter och organisationer.

Kunskapsbaserat arbete

Brottsligheten förändras i takt med samhällets utveckling. För att främja effektiviteten och säkerställa genomförandet av reformer i rättsväsendet krävs kunskap om brottsligheten och dess orsaker samt om hur brott kan förebyggas. Det är för såväl regeringen som rättsväsendets myndigheter viktigt med regelbunden uppföljning och utvärdering av de åtgärder som har vidtagits.

Brottsförebyggande rådets arbete ska utgöra ett kunskaps- och metodstöd i andra myndigheters verksamhet. Rådet initierar och bedriver utvärdering och tillämpad forskning som ett led i utvecklingen av rättsväsendet. Myndigheten ska fokusera på att ta fram och sprida kunskap om framgångsrik brottsbekämpning och brottsförebyggande verksamhet, nationell såväl som internationell.

Regeringen kommer även fortsättningsvis att ta initiativ till utvärderingar av reformer av olika

slag inom rättsväsendet. Det är därför nödvändigt att säkerställa att myndigheten kan utveckla kriminalstatistiken, utvärdera rättsväsendets verksamhet samt bistå i metodutveckling och myndighetsprojekt i den omfattning som krävs för att kunna sprida kunskap om ett väl fungerande och utvärderat brottsförebyggande arbete.

Kriminalunderrättelsetjänsten har en betydelsefull funktion att fylla för att stödja polisens dagliga operativa verksamhet. Informationen som finns hos kriminalunderrättelsetjänsten ska tas tillvara tidigt som en del av den planlagda brottsförebyggande verksamheten. En central del av kriminalunderrättelsetjänstens uppgift är därför att bereda och tillhandahålla underlag för strategiska och operativa beslut avseende prioritering och genomförande av sådana insatser. Detta behov finns såväl i ett nationellt som i ett internationellt perspektiv.

Utvecklad samverkan mot den grova brottsligheten och mot terrorism

Det myndighetsöverskridande samarbetet mot den grova organiserade brottsligheten har utvecklats positivt och även myndigheter utanför rättskedjan har viktiga uppgifter i de samlade insatserna för att så effektivt som möjligt kunna förebygga och hindra denna typ av brottslighet.

Flera regionala underrättelsecenter (RUC) och ett nationellt underrättelsecenter (NUC) har etablerats. Inom ramen för dessa samarbeten sker informationsutbyte mellan Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Säkerhetspolisen, Skatteverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Tullverket, Försäkringskassan och Migrationsverket. De deltagande myndigheterna har effektivt bidragit till anpassade insatser mot brottsligheten.

Även de nationella samverkansstrukturerna på kontraterrorismområdet fortsätter att utvecklas. Ett antal myndigheter både inom och utanför rättsväsendet bidrar på olika sätt till det förebyggande arbetet mot terrorism. Säkerhetspolisen har huvudansvaret för samverkan mellan dessa, bland annat inom ramen för samverkansrådet mot terrorism. Den permanenta etableringen av samverkansrådets arbetsgrupp Nationellt Centrum för Terrorhotbedömning (NCT) har bidragit till ökad förmåga att gemensamt producera och delge hotbilder som avser terrorism mot Sverige och svenska intressen.

3.4.4 Utredning och lagföring

Mål för verksamheten

Målet för verksamheten utredning och lagföring är att brottsuppleringen ska öka och att verksamheten bedrivs med högt ställda krav på rätts-säkerhet, kvalitet och effektivitet.

Polisen ansvarar tillsammans med Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten för merparten av verksamheten inom utredning och lagföring. Andra myndigheter med uppgifter inom detta område är Säkerhetspolisen, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården och Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten samt Tullverket, Skatteverket och Kustbevakningen.

Brottsutredningsverksamheten ska förbättras

För att rättsväsendet ska åtnjuta ett fortsatt högt förtroende hos allmänheten måste misstankar om brott utredas med hög kvalitet och effektivitet. Regeringens satsningar på rättsväsendet har inneburit att myndigheternas förutsättningar att bedriva sin verksamhet påtagligt förbättrats. Dessa satsningar måste nu ge ännu tydligare avtryck i förbättrade verksamhetsresultat, där både kvaliteten och effektiviteten i brottsutredningsverksamheten utvecklas.

Kortare handläggningstid – särskilt i ungdomsmål
Rättsväsendets verksamhet ska bedrivas utifrån ett medborgarperspektiv där effektivitet och kvalitet i ärendehandläggningen är en självklar utgångspunkt. Detta innebär att tiden från en brottsanmälan till dom och straffverkställighet ska vara så kort som omständigheterna i det enskilda ärendet medger. Såväl ur ett brottsofferperspektiv som för att öka möjligheterna att klara upp brott är det centralt att misstankar om brott utreds skyndsamt. Polisverksamheten behöver fortsätta utvecklas mot att mer av det brottsutredande arbetet genomförs av poliser i yttre tjänst i direkt anslutning till att brott har begåtts.

Av största vikt är att rättsväsendet agerar med kraft och skyndsamhet när barn och ungdomar är inblandade antingen som lagöverträdare eller brottsoffer. De tidsfrister som i dag finns för hantering av ungdomsmål överskrids ofta. För att komma tillrätta med detta behöver polisen, Åklagarmyndigheten och Sveriges Domstolar

ytterligare utveckla handläggningen av dessa ärenden.

Förbättrade arbetsrutiner och ökad samordning

För att brottsutredningsverksamheten ska kunna utvecklas är det viktigt att det inom rättsväsendet finns ett väl fungerande samarbete och att mål och insatser samordnas. Arbetsmetoder och rutiner ska underlätta måluppfyllelsen för respektive myndighet och för rättsväsendet som helhet. Genom den nationella mobiliseringen mot grov organiserad brottslighet har rutiner och samverkan mellan myndigheterna utvecklats och förbättrats när det gäller denna typ av brottslighet. Rättsväsendets insatser för att bekämpa mängdbrott måste också märkbart effektiviseras och vidareutvecklas och det från ett tydligt rättskedjerspektiv. Den totala handläggningstiden för mängdbrottsärenden är fortfarande i alltför många fall oacceptabelt lång och andelen brott som klaras upp är för låg. Återkopplingen till brottsoffret om vad som sker med utredningen och informationen om varför åtgärder vidtas eller inte behöver också förbättras. Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket har på regeringens uppdrag lagt fram en rad olika åtgärder i syfte att öka effektiviteten och förbättra samverkan i hanteringen av mängdbrott. Regeringen utgår ifrån att det i verksamheterna nu vidtas lämpliga åtgärder för de syftena. Dessutom avser regeringen att noggrant följa utvecklingen på området samt vidta de åtgärder som kan behövas.

Åklagarmyndigheten och polisen har ett gemensamt ansvar för att på såväl central som lokal nivå uppnå en så effektiv och rättssäker fördelning av ansvaret för förundersökningsledningen som möjligt. I detta ligger att polisen i ännu större utsträckning bör vara förundersökningsledare när det finns förutsättningar för det. Justitieombudsmannen har återkommande riktat kritik främst mot polisen men även i viss utsträckning mot åklagarna för kvalitetsbrister i den brottsutredande verksamheten. Riksrevisionsens nyligen genomförda granskning av myndigheternas hantering av mängdbrott visar också på brister, vilket även framkommer av polisens och Åklagarmyndighetens interna tillsynsverksamhet. För att svara mot de höga kvalitetskrav som gäller för brottsutredningsverksamheten samt för att åstadkomma en så ändamålsenlig ansvarsfördelning som möjligt behöver myndigheterna prioritera genomförandet av olika utvecklings-

insatser, bland annat att det inom polisen säkerställs att det finns tillräcklig kompetens för förundersökningsledning.

Ökad enhetlighet

Brottsutredningsverksamheten ska bedrivas med hög och jämn kvalitet i hela landet. Det är också av största vikt för rättssäkerheten att rättstillämpningen är enhetlig såväl inom respektive verksamhet som inom rättskedjan i stort. Utsikterna för att ett brott ska klaras upp och leda till lagföring ska inte vara beroende av var i landet brottet begås. I syfte att öka enhetligheten i det brottsutredande arbetet är verksamhetsuppföljning och utvärdering av utvecklingsarbete av stor betydelse. En verksamhet kan alltid utvecklas och förbättras. Det är viktigt att rättsväsendets myndigheter kan vara lärande organisationer som tar tillvara kunskap och erfarenheter både från den egna verksamheten och utifrån.

För att uppnå större nationell enhetlighet i rättskedjan är myndighetsamverkan i frågor om metodutveckling ett bra instrument. På flera områden bedriver myndigheterna ett aktivt samarbete, exempelvis när det gäller åtgärder rörande ekonomisk brottslighet och våldsbrott i nära relationer, inklusive mäns våld mot kvinnor. Denna typ av samarbete kan fördjupas och spridas till fler områden.

Regeringen kommer även fortsättningsvis att följa hur myndigheterna arbetar för att öka enhetligheten inom verksamheterna vad gäller såväl rättstillämpningen som effektiviteten i brottsutredningsverksamheten.

Bättre utnyttjande av forensiska utredningsstödet

Utvecklingen inom den forensiska verksamheten förbättrar kontinuerligt förutsättningarna för det brottsutredande arbetet. Rättsmedicinalverket och Statens kriminaltekniska laboratorium har redovisat åtgärder för att förstärka sitt samarbete i syfte att uppnå ytterligare kvalitetsförbättringar och utveckla det forensiska arbetet. Det är viktigt att de brottsutredande myndigheterna tar tillvara de möjligheter som det forensiska utredningsstödet ger. Exempelvis används inte rättsintyg som stöd i brottsutredningar i den utsträckning som de borde.

Lagstiftningen moderniseras

Med de höga krav som måste ställas på brottsutredningsverksamheten i stort följer ett behov av att överväga om de regler som de brottsutre-

dande myndigheterna har att tillämpa är ändamålsenliga och väl anpassade till de krav som ställs i samhället. Polismetodutredningen har i sitt delbetänkande En mer rättssäker inhämtning av elektronisk kommunikation i brottsbekämpningen (SOU 2009:1) bland annat lämnat förslag till nya regler avseende de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Samtidigt som brottsbekämpningen behöver effektiviseras är det av största vikt att enskildas personliga integritet och rättssäkerhet beaktas såväl i lagstiftningsprocessen som i rättstillämpningen. Vid förändringar i lagstiftningen ska intresset av en effektiv brottsbekämpning noga vägas mot de konsekvenser som de nya lagbestämmelserna kan innebära i integritetshänseende. En inskränkning av skyddet av den personliga integriteten måste alltid vara nödvändig, ändamålsenlig och proportionerlig. Regeringen har tillsatt en utredning som ska utvärdera tre tidsbegränsade lagar om hemliga tvångsmedel, bland annat hemlig rumsavlyssning (dir. 2010:62). Syftet med uppdraget är att ta slutlig ställning till lagarnas fortsatta giltighet och därmed till hur en framtida reglering av hemliga tvångsmedel för särskilt allvarlig eller annars samhällsfarlig brottslighet bör utformas. I direktiven till utredaren ingår att analysera vilken nytta lagarna har haft, vilken inverkan de har haft på den personliga integriteten och vilket behov av hemliga tvångsmedel för särskilt allvarlig eller annars samhällsfarlig brottslighet som finns.

Samarbete mot internationell brottslighet

En effektiv bekämpning av den brottslighet som har internationella förgreningar förutsätter väl fungerande samarbetsstrukturer med andra länder, både inom och utanför EU. Det är självklart att det internationella samarbetet inte kan ses som en separat verksamhet inom respektive myndighet, utan det bör utgöra en integrerad del av brottsutredningsverksamheten. Genom att använda de former och kanaler för internationellt polis- och åklagarsamarbete som finns och som kontinuerligt utvecklas förbättras också förutsättningarna att finna internationella kopplingar i de brott som utreds i Sverige.

EU:s åklagarsamarbete Eurojust bör regelmässigt tas i anspråk för att driva brottsutredningar om grov gränsöverskridande brottslighet

framåt. De brottsbekämpande myndigheterna bör också i större utsträckning nyttja den europeiska polisbyrån Europols kompetens och öka utbytet av underrättelseinformation.

Arbetet med att skapa effektiva former för rättsligt samarbete mellan åklagare och domstolar i olika länder fortsätter. Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att se över reglerna om utlämning för brott. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2011. När det gäller samarbetet inom Norden har ett förslag om att införa en nordisk arresteringsorder nyligen remitterats.

I syfte att ytterligare stärka polisens förmåga att samverka internationellt gav regeringen 2009 en särskild utredare i uppdrag att se över möjligheterna att under vissa förhållanden låta utländsk polis delta i operativa insatser i Sverige (dir. 2009:36). Sådana gemensamma insatser kan bland annat vara värdefulla i förhållande till våra nordiska grannländer och för att förebygga vissa former av allvarlig gränsöverskridande brottslighet, till exempel människosmuggling. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2011.

Utöver EU-samarbetet bör de brottsbekämpande myndigheterna främja det gränsöverskridande regionala samarbetet inom Norden och Östersjöområdet, till exempel Aktionsgruppen mot organiserad brottslighet i Östersjöområdet med dess operativa kommitté. I sammanhanget bör också nämnas genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen som antogs av Europeiska rådet 2009.

3.4.5 Dömande verksamhet

Mål för verksamheten

För att förtroendet för rättsstaten ska upprätthållas krävs väl fungerande och oberoende domstolar. Verksamheten vid Sveriges Domstolar ska bedrivas med hög kvalitet och vara effektiv. Målbalserna och omloppstiderna ska hållas på en rimlig nivå. För att uppnå detta krävs processregler som är moderna och ändamålsenliga och en väl fungerande domstolsorganisation. Domstolsverket ska skapa förutsättningar för domstolarna att uppfylla målet för verksamheten bland annat genom en ändamålsenlig resursfördelning och stöd i verksamhetsutveckling.

Inom den dömande verksamheten verkar de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltnings-

domstolarna, hyres- och arrendenämnderna, Rättshjälpsmyndigheten samt Domstolsverket.

Domstolar för medborgarna

Den som vänder sig till domstol ska kunna utgå från att mål och ärenden handläggs med hög kvalitet och effektivitet samt att de avgörs inom rimlig tid, även vid en fortsatt ökad måltillströmning. Domstolarnas förmåga att leva upp till medborgarnas och andra intressenters berättigade krav på verksamheten måste ständigt utvecklas.

Frågor om hur domstolarna kommunicerar med medborgarna har stor betydelse för allmänhetens förtroende för domstolarna. I linje med de förslag som lämnades i Förtroendeutredningens betänkande Ökat förtroende för domstolarna (SOU 2008:106) har regeringen därför gett Domstolsverket i uppdrag att initiera, understödja och hålla samman utarbetandet av strategier för Sveriges Domstolars arbete med bemötandefrågor, utformningen av domar och beslut samt kontakter med medierna. Domstolsverket ska senast den 31 december 2010 redovisa hur strategierna har utformats och implementerats i Sveriges Domstolar.

För en effektiv kommunikation är det viktigt att skapa stöd för ett ökat elektroniskt informationsutbyte mellan domstolarna och andra aktörer. Det kan röra sig om ett strukturerat informationsutbyte mellan domstolarna och andra myndigheter och helt nya sätt att expediera handlingar från domstolarna till bland andra parter och vittnen. På sikt bör detta arbete ha en roll i utvecklingen av domstolarna i riktning mot e-förvaltning. Det arbete som bedrivs inom ramen för Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning (RIF-rådet) är av betydelse i detta avseende. Mot denna bakgrund pågår en översyn av den rättsliga regleringen av domstolarnas behandling av personuppgifter. Även inom EU pågår arbete med att utveckla formerna för rättsligt elektroniskt informationsutbyte.

Såväl besökare i domstol som de som arbetar inom rättsväsendet har rätt att ställa krav på att säkerheten i domstolarna är hög. I ett betänkande som lämnades i september 2009 (SOU 2009:78) föreslogs att möjligheterna att besluta om säkerhetskontroll i domstol ska utökas. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande inom Justitiedepartementet.

Rättshjälpsystemet ska vara ändamålsenligt och rättvist utformat. Domstolsverket har på regeringens uppdrag genomfört en översyn av rättshjälpslagen (1996:1619). Resultatet presenterades 2009 i rapporten Översyn av rättshjälpslagen – ett regeringsuppdrag (Domstolsverkets rapportserie 2009:2). I rapporten konstateras bland annat att de besparingsmål som ställdes upp i samband med införandet av den nya rättshjälpslagen 1997 har uppfyllts. Förhållandena på marknaden för rättsskydds försäkringar är enligt rapporten också sådana att systemet fortfarande måste anses ändamålsenligt utformat. Domstolsverket har därutöver lämnat förslag till vissa lagändringar. Rapporten bereds inom Justitiedepartementet.

Ändamålsenliga rättegångsregler

Rättegångsreglerna måste vara moderna och ändamålsenliga. De ska säkerställa att mål och ärenden i domstol kan avgöras inom rimlig tid. Reglerna ska vara så flexibla att handläggningen av ett mål kan anpassas till vad som behövs i det enskilda fallet. Även parterna bör ha ett ansvar för att målen drivs framåt. Rättegångsreglerna måste vidare vara utformade utifrån domstolarnas olika uppgifter i instansordningen. Tyngdpunkten i dömandet ligger i första instans. Den främsta uppgiften för andra instans är att överpröva avgöranden från första instans och att rätta till eventuella felaktigheter. Uppgiften för sista instans är att skapa vägledning för rättstillämpningen.

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av brottmålsprocessen i syfte att överväga åtgärder för att skapa ett mer ändamålsenligt brottmålsförfarande (dir. 2010:78). Utredaren ska bland annat överväga åtgärder för att förbättra ansvarsfördelningen mellan åklagare och domstol, att skapa mer flexibla regler och alternativa former för handläggning och avgörande av mål i domstol och att minimera risken för inställda huvudförhandlingar. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2012.

I syfte att förbättra regelverket för delgivning av handlingar har regeringen föreslagit en ny delgivningslag (prop. 2009/10:237), som föreslås träda i kraft den 1 april 2011. Regeringen har i propositionen samtidigt föreslagit att det införs en möjlighet att auktorisera privata delgivnings-

företag. Ett förbättrat regelverk för delgivning av handlingar kan förväntas minska andelen inställda huvudförhandlingar i brottmål samt bidra till att handläggningstiderna för mål och ärenden hos domstolar och andra myndigheter blir kortare. Dessutom kan resursanvändningen för rättsliga biträden förväntas bli mer effektiv. Justitieministern har här till beslutat om en översyn och modernisering av reglerna för internationell delgivning (Ju2010:H).

Domstolarna ska vid sidan av den traditionella tvistemålsprocessen kunna tillhandahålla alternativa tvistlösningsmetoder. En utredning (SOU 2007:26) har bland annat föreslagit att medling ska användas i större utsträckning i tvistemål. Betänkandet har remissbehandlats och förslaget om medling bereds inom Justitiedepartementet tillsammans med frågan om införlivande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/52/EG av den 21 maj 2008 om vissa aspekter på medling på privaträttens område.

För att modernisera och effektivisera förvaltningsprocessen behöver ändringar i rättegångsreglerna för de allmänna förvaltningsdomstolarna göras. I departementspromemorian En mer ändamålsenlig förvaltningsprocess (Ds 2010:17) föreslås nedflyttning av ytterligare måltypen från kammarrätt till förvaltningsrätt. Vidare föreslås bland annat att vissa formkrav tas bort och att tiden för överklagande av domstolsavgöranden i bland annat skatte- och socialförsäkringsmål ska förkortas till tre veckor i enlighet med vad som i övrigt gäller inom förvaltningsprocessen. Departementspromemorian har skickats ut på remiss.

Reglerna om forum i tvistemål bör ses över så att målen tas upp vid den domstol där den smidigaste och mest processekonomiska handläggningen kan uppnås för de inblandade.

En långsiktigt hållbar domstolsorganisation

Utgångspunkten för arbetet med att vidareutveckla domstolsorganisationen är att tillgodose medborgarnas krav på hög kvalitet i dömandet, bland annat genom en snabb och effektiv handläggning samt hög tillgänglighet, servicenivå och säkerhet. Det förutsätter att domstolarna har en funktionell geografisk spridning i förhållande till allmänheten, näringslivet och rättsväsendets övriga myndigheter. Samtidigt måste domstolsorganisationen skapa förutsättningar för specialisering, kompetensutveckling och en väl fungerande beredningsorganisation. Det är vidare angeläget att säkerställa att domstolarna även i framtiden kan rekrytera domare som tillhör de allra skickligaste och mest lämpade juristerna i landet.

I syfte att förenkla, samordna och effektivisera handläggningen och domstolsprövningen av miljömålen, fastighetsmålen och målen enligt plan- och bygglagen bildas fem nya domstolar (prop. 2009/10:215, bet. 2009/10:JuU27 och 2009/10:CU25, rskr. 2009/10:364 och 2009/10:366). Till de nya domstolarna ska föras de mål som i dag handläggs i miljödomstol, huvuddelen av de mål enligt plan- och bygglagen som handläggs i förvaltningsrätt och hos regeringen samt huvuddelen av de mål som handläggs i fastighetsdomstol. De nya domstolarna ska benämnas mark- och miljödomstolar. De mål som handläggs i mark- och miljödomstolarna ska överklagas till den nuvarande Miljööverdomstolen, som byter namn till Mark- och miljööverdomstolen. Förändringarna träder i kraft den 2 maj 2011.

Vid samma tidpunkt träder en ny lag om mark- och miljödomstolar i kraft. Lagen innehåller bland annat regler om forum och domstolarnas sammansättning. När det gäller handläggningen innebär de nya bestämmelserna att rättegångsbalkens regler som utgångspunkt ska gälla för de mål där mark- och miljödomstol är första instans, medan bestämmelserna i lagen (1996:242) om domstolsärenden som utgångspunkt ska gälla i de mål som har överklagats till en mark- och miljödomstol. För de nu aktuella målen kommer som huvudregel gälla att domar och beslut av mark- och miljödomstolar inte ska kunna överklagas till Högsta domstolen. För att tillgodose behovet av prejudikatbildning införs dock för andra mål än mål enligt miljöbalken en så kallad ventil till Högsta domstolen. Det innebär att Mark- och miljööverdomstolen, om domstolen anser att det är av vikt för rättstillämpningen, får tillåta att överklagandet prövas av Högsta domstolen.

Inom Sveriges Domstolar har bedrivits ett omfattande arbete med att förändra de inre arbetsformerna. Regeringen anser att det är angeläget att detta arbete fortsätter för att domstolarna ska kunna möta kraven på effektivitet och hög kvalitet även vid en fortsatt ökad måltillströmning.

För att mål och ärenden ska kunna avgöras med hög kvalitet och effektivitet kan det finnas behov av att ytterligare förbättra förutsättningarna för den dömande verksamheten i såväl organisatoriskt som processuellt hänseende. Den av regeringen tillsatta Målutredningen gör i sitt betänkande Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol (SOU 2010:44) bland annat bedömningen att ett generellt krav på prövningstillstånd i andra domstolsinstans bör införas samt att satsningar bör göras på domstolsintern specialisering. Utredningen bedömer också att handlägningsprocessen i domstol bör kartläggas och förbättras. Vissa typer av mål kan ha behov av särskild snabbhet eller kompetens och i betänkandet behandlas frågan om under vilka förutsättningar och på vilket sätt sådana behov bör tillgodoses. Utredningen bedömer även att någon förändring av grunderna för prövningstillstånd i Migrationsöverdomstolen genom införande av ändringsfall inte bör ske. Betänkandet har skickats ut på remiss.

Domstolarnas verksamhet ska i möjligaste mån renodlas till dömande uppgifter. I takt med att så sker förbättras förutsättningarna för att bedriva den rättskipande verksamheten på ett mer effektivt sätt och med hög kvalitet. Sedan tidigare har handläggningen av ett antal ärendetyper flyttats från allmän domstol till förvaltningsmyndighet. I syfte att fortsätta renodlingen har regeringen i 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100, bet. 2009/10:KU39, rskr. 2009/10:332), mot bakgrund av Ärendeutredningens förslag (SOU 2007:65), föreslagit en överföring av ytterligare ett antal ärendetyper från Sveriges Domstolar till olika förvaltningsmyndigheter. Regeringen avser att i början av 2011 i en särskild proposition återkomma med förslag på lagändringar med anledning av verksamhetsöverföringarna.

I propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80) föreslår regeringen vissa ändringar i regeringsformen som syftar till att markera betydelsen av domstolarnas och domarnas oberoende, bland annat att ingen annan myndighet ska få bestämma hur dömande uppgifter ska fördelas mellan enskilda domare. I samma syfte lämnar regeringen i propositionen Utvärdering av ordinarie domare (prop. 2009/10:181) ett antal förslag om utvärdering av ordinarie domare. I propositionen föreslås bland annat att alla anställningar som ordinarie domare ska kunna sökas av dem som är intresserade. Förslaget inne-

bär att det så kallade kallelseförfarandet för de högsta domaranställningarna avskaffas. Vidare föreslås att alla ärenden om anställning av ordinarie domare ska beredas i en fristående statlig nämnd (Domarnämnden). Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. En särskild utredare har fått i uppdrag att förbereda och genomföra de åtgärder som krävs för ombildningen av Domarnämnden (dir. 2010:61). Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2010.

En annan fråga som aktualiserats genom Grundlagsutredningens betänkande En reformerad grundlag (SOU 2008:125) är utformningen av regelverket för domstolar och domare. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en lag om domstolar och domare (dir. 2009:106). I uppdraget ingår också att överväga behovet av att dels förändra den befintliga chefsstrukturen i domstolarna, dels skapa nya befattningar som inte innebär chefskap. Vid uppdragets genomförande bör domstolarnas och domarnas oberoende ställning utgöra en utgångspunkt. Uppdraget ska, i enlighet med tilläggsdirektiv (dir. 2010:57), redovisas den 30 april 2011.

3.4.6 Verkställighet av påföljd

Mål för verksamheten

Verkställigheten av utdömda påföljder spelar en central roll inom kriminalpolitikens område. Målen för verksamheten är att påföljder ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt och att antalet återfall i brott ska minska.

Målen för verksamheten ska inte ställas mot varandra utan ses som jämställda och kompletterande. Ett aktivt återfallsförebyggande arbete förutsätter att de dömda avhåller sig från kriminalitet och droger under verkställigheten, att de inte avviker från anstalt eller annan placering och att de regler som gäller för verkställigheten respekteras. Det är självfallet också en förutsättning att varje person behandlas på ett respektfullt sätt.

Den verksamhet som ingår är verkställighet av påföljderna fängelse, skyddstillsyn och villkorlig dom med samhällstjänst samt övervakningen av de villkorligt frigivna och de som står under intensivövervakning med elektronisk kontroll samt transportverksamhet. Kriminalvården, Rikspolisstyrelsen och Migrationsverket har re-

geringens uppdrag att samverka för att effektivisera arbetet med att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut samt vidta de åtgärder som krävs för att öka andelen verkställda beslut. I detta ingår att vidta åtgärder för att uppnå skyndsamhetskravet i utlänningslagen. Myndigheterna har inom ramen för detta uppdrag gjort en översyn av processen för återvändande från den första myndighetskontakten till utresa. Resultatet av denna översyn förankras för närvarande vid myndigheterna och en planering av genomförande av pilotprojekt baserat på förändringsförslagen pågår. Uppdraget ska slutredovisas i samband med myndigheternas årsredovisning för 2010.

Kriminalvårdens kapacitetsbehov

Kriminalvårdens anstalts- och häktesbestånd ska utformas så att verksamheten bedrivs kostnads-effektivt i fråga om säkerhet och beläggning. Regeringen har under senare år tillfört Kriminalvårdens anslag exceptionellt stora tillskott bland annat för att Kriminalvården ska kunna ha en kapacitet som är tillräcklig för att möta de satsningar i övrigt som regeringen gjort på rättsväsendets myndigheter. Erfarenheten säger att klienttillströmningen varierar över tid vilket utöver en grundkapacitet ställer krav på att Kriminalvården även på kort sikt kan hantera förändringar i klienttillströmningen.

Kriminalvården har parallellt med att nya platser tagits i bruk avvecklat ett stort antal redan befintliga platser. Myndigheten har samtidigt signalerat problem med såväl kapaciteten som möjligheten att hantera förändringar i klienttillströmningen. Regeringen anser mot bakgrund av senare års mycket stora tillskott till Kriminalvårdens anslag att myndigheten har getts förutsättningar att upprätthålla en tillräcklig kapacitet och flexibilitet för att hantera de klienter som regeringens stora satsningar på rättsväsendet genererar.

En säker, human och effektiv verkställighet

Verkställigheten av en kriminalvårdspåföljd ska vara säker, human och effektiv. Att den är säker innebär att brott under verkställigheten, vare sig de riktar sig mot allmänheten, Kriminalvårdens personal eller andra intagna inte är acceptabelt.

Aktiviteter i kriminella nätverk, rymningar och ordningsstörningar i allmänhet ska också förhindras. Det är glädjande att antalet rymningar 2009 minskade för sjätte året i rad.

Verkställigheten av en påföljd utgör i de flesta fall ett väsentligt intrång i den personliga integriteten. Verkställigheten ska präglas av en human människosyn, effektiva behandlingsmetoder och respekt för den enskildes rättigheter såsom integritet och rättssäkerhet. Lika självklart är att den dömda har att rätta sig efter de restriktioner som följer av den utdömda påföljden och verkställighetsformen.

Kriminella nätverk och aktiviteter inom anstalterna utgör inte bara ett hot mot enskilda individer och grupper utan kan också vara ett angrepp mot rättssystemet som helhet. Det är viktigt att Kriminalvården bidrar med sin kunskap och erfarenhet i arbetet med att säkerställa en effektiv och uthållig verksamhet för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten.

Därför är det nödvändigt att Kriminalvården har effektiva verktyg för att motverka kriminella aktiviteter i anstalterna och kan hantera intagna som utgör säkerhetsrisker eller annars har en negativ inverkan på sin närmiljö. För detta krävs ett dynamiskt säkerhetstänkande vilket bland annat innefattar att personalen har en tydlig, närvarande och professionell relation till de intagna.

Personalens kunskap om klienterna och kontakten i den dagliga arbetssituationen är av avgörande betydelse för hur Kriminalvården ska klara sitt uppdrag. Det är då av väsentlig betydelse att personalen har tillräcklig utbildning för sitt uppdrag och en trygg och säker arbetsmiljö.

Återfall i brott ska minska

Enligt Brottsförebyggande rådets statistik återfaller nära 40 procent av dem som lagförts för brott i ny brottslighet inom tre år. Återfall i brottslighet måste minska. Kriminalvården, men också andra delar av samhället, har en central roll i detta arbete.

Regeringen har genom reformer på en rad viktiga områden skapat förutsättningar för ett effektivt återfallsförebyggande arbete. För Kriminalvårdens klienter har detta bland annat inneburit tillgång till arbetsmarknadsåtgärder, möjlighet till studier och utökade möjligheter till utslussning. Genom den nya fängelse- och häkteslagstiftning som träder i kraft den 1 april 2011

fullföljs de senaste årens reformarbete som syftat till att ge Kriminalvården bättre förutsättningar att förebygga återfall i brott genom att anpassa innehållet i verkställigheten till den intagnes förutsättningar och behov.

Reformerna har också gett resultat i form av utökad behandling, antalet deltagare i brotts- och missbruksrelaterade program har näst intill fördubblats sedan 2007.

Regeringen anser att det är angeläget att kvalificerade metoder används för att mäta resultatet av de insatser som genomförs. Goda arbets- och behandlingsmetoder måste få spridning i organisationen.

Den övervägande delen av de fängelsedömda som tas in i anstalt varje år har en strafftid på sex månader eller kortare. Av detta följer att Kriminalvården endast under begränsad tid har möjlighet att initiera insatser som är anpassade till dessa klienters behov. Det är därför angeläget att ansvaret för att förebygga återfall i kriminalitet och missbruk inte ensidigt framstår som Kriminalvårdens under verkställigheten. Kommuner, landsting och arbetsförmedling med flera måste i samverkan med Kriminalvården ansvara för att insatser initieras och fullföljs under och efter verkställigheten.

Även organisationer i den ideella sektorn, näringsliv och andra aktörer i det omgivande samhället såväl regionalt som kommunalt är betydelsefulla för ett framgångsrikt återfallsförebyggande arbete.

En väl fungerande samverkan är också av grundläggande betydelse i det återfallsförebyggande arbetet med de cirka 20 000 klienter som varje år verkställer en frivårdspåföljd. Vidare krävs en tidig kartläggning av risker, behov och andra förutsättningar som kan knytas till klienterna och en noggrann planering av insatser under verkställigheten. Därmed ges förutsättningar för en återanpassning som leder till ett laglydigt liv efter avtjänat straff. En fungerande återanpassning har således även en brottsförebyggande verkan.

Att finna de rätta formerna för att återanpassa de dömda, med bibehållen trovärdighet i verkställigheten och utan att kraven på samhällsskydd och rättssäkerhet eftersätts, är den kanske allra största utmaningen för framtidens kriminalvård. Även små förbättringar har stor betydelse ur såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv. Instrument för att mäta återfall och studera orsakssamband är där-

för av betydelse. Som ett led i detta har regeringen gett Brottsförebyggande rådet i uppdrag att i samråd med Kriminalvården utveckla ny återfallsstatistik. Målsättningen är att ta fram ett bättre underlag för styrning och uppföljning.

Tiden i anstalt eller under övervakning ska vara inriktad på åtgärder som ökar de dömdas förutsättningar att leva ett liv utan kriminalitet och droger efter verkställigheten. För all programverksamhet ska finnas en klar målsättning och former för utvärdering och uppföljning. Följande områden ska prioriteras i det återfallsförebyggande arbetet.

Individuell verkställighetsplan för alla

Verkställighetstiden ska utformas så att den verkar återfallsförebyggande och de negativa effekterna av en fängelsevistelse motverkas.

Avgörande för ett meningsfullt verkställighetsinnehåll är att de individuella riskerna, behoven och förutsättningarna identifieras i ett tidigt skede. Kriminalvården måste se till att det redan vid verkställighetens början upprättas en individuell verkställighetsplan av hög kvalitet för alla klienter. Om det är lämpligt och den intagne samtycker till det kan förberedelser vidtas för verkställighetsplanen redan under tiden i häkte. En god kunskap om klienterna på individnivå är en förutsättning för att kunna planera för en framgångsrik återanpassning. En ändamålsenlig plan lägger också grunden för effektiv samverkan mellan Kriminalvården och andra berörda myndigheter.

Missbruket ska bekämpas

Missbruk av alkohol och droger måste identifieras och bekämpas. För att Kriminalvårdens åtgärder ska kunna bidra till en förändring hos enskilda klienter, med målet att de ska leva ett drogfritt liv, kan alkohol och droger inte tolereras under verkställigheten. Regeringen anser att det är angeläget att samverkan mellan kriminalvård, socialtjänst och psykiatri utvecklas och stärks för att nå resultat i kampen mot missbruket. Det räcker inte med ambitiösa behandlingsinsatser och verkningfulla kontrollåtgärder. Det måste också finnas en realistisk plan för utslussningen i samhället. I detta sammanhang bör ett ökat inslag av privata vårdgivare övervägas.

Innehållet i verkställigheten

Verkställighet i anstalt innefattar arbete, utbildning och brotts- och missbruksrelaterade program. Regeringen vill understryka vikten av sysselsättning under verkställigheten. En ordnad sysselsättning under verkställigheten är väsentlig i arbetet med att återanpassa och slussa ut klienterna till ett liv i frihet. Arbetslinjen ska omfatta alla intagna såväl under tiden i anstalt som efter frigivningen. Det är därför angeläget att arbetsdrift och utbildningsverksamhet blir föremål för fortsatt prioritering, bland annat genom en förstärkt och utvecklad samverkan mellan Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och andra aktörer på arbetsmarknaden. Det är i det sammanhanget också viktigt att särskilt uppmärksamma intagna kvinnors möjligheter till arbete under och efter verkställigheten.

Verkställigheten i anstalt bör så långt det är möjligt med hänsyn till framför allt säkerhetskraven likna livet i frihet vad gäller vardagliga rutiner med mera. Det är angeläget att varje tillfälle till utveckling av det personliga ansvarstagandet utnyttjas, exempelvis genom att så kallad självförvaltning används i ökad omfattning.

Frigivningen ska förberedas

En förutsättning för effektivt återfallsförebyggande arbete är att Kriminalvårdens klienter kan erbjudas en placering under verkställigheten som motsvarar den enskilde klientens behov och motivation. Även utslussningen ska anpassas till vad varje intagen behöver för att förbättra förutsättningarna för att han eller hon ska klara sig i samhället efter frigivningen utan att återfalla i brott. Regeringen har därför infört ändrade regler om utslussning som möjliggör en förbättrad och mer strukturerad övergång från livet i anstalt till livet i frihet. De utslussningsåtgärder som Kriminalvården initierar måste vidare följas upp och utvärderas – även på individnivå.

Tillgång till positiva sociala nätverk har stor betydelse under verkställigheten och kan vara avgörande vid frigivningen från ett långt fängelsestraff. Organisationer i den ideella sektorn och trossamfund spelar en viktig roll och utför ett värdefullt arbete för att stötta de dömda efter villkorlig frigivning.

Överförande av straffverkställighet

I november 2008 antogs två rambeslut om erkännande och verkställighet av frihetsberövande straff respektive uppskjutna, alternativa och vill-

korliga påföljder, vilka förbättrar möjligheterna att överföra verkställigheten av olika påföljder inom EU. En utredning planeras med uppdrag att lämna förslag på hur dessa rambeslut bör genomföras och att samtidigt göra en översyn av lagstiftningen om internationell straffverkställighet i förhållande till länder utanför Norden och EU.

3.4.7 Stöd till brottsoffer**Mål för verksamheten**

Målet för verksamheten är att skadeverkningarna av brott ska minska. Ingen insats är dock viktigare för brottsoffren än att rättsväsendet lyckas med sina huvuduppgifter, att utreda brott, gripa misstänkta och döma de skyldiga. En viktig utgångspunkt för arbetet inom detta område är att uppmärksamma brottsoffers behov. Varje brottsoffer ska få ett gott bemötande och adekvat information genom hela rättskedjan. Detta kräver god kunskap och återkommande utbildning om brottsoffers reaktioner och utsatta situation liksom att bemötandet av brottsoffer anpassas till deras individuella förutsättningar. Det är viktigt att kvinnor och barn som är eller har varit utsatta för mäns våld i nära relationer, sexualbrott, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer särskilt uppmärksammas i detta sammanhang. Det är även angeläget att myndigheterna kan samverka kring gemensamma frågor och problem som berör brottsoffer. Brottsoffer ska kunna känna förtroende för rättsväsendets myndigheter.

Inom verksamheten verkar Brottsoffermyndigheten. Myndighetens uppgift är att främja alla brottsoffers rättigheter, behov och intressen. Brottsoffermyndighetens övergripande roll att uppmärksamma och synliggöra brottsofferfrågor innefattar även att initiera samverkan kring och sprida information om dessa frågor.

Brottsskadeersättning ska ge brottsoffer ekonomisk kompensation i de fall skadestånd inte betalas av den som dömts eller när någon försäkring inte täcker skadan. Ärenden avseende brottsskadeersättning handläggs vid Brottsoffermyndigheten.

Myndigheten administrerar även Brottsofferfonden. Fonden fördelar medel till forskning och brottsofferinriktade projekt. Målsättningen är att få mer kunskap om brottsofferfrågor och

att förbättra stödet till brottsoffer. Under åren 2009 och 2010 har myndigheten i uppdrag att fördela medel till studier som ska syfta till att öka kunskapen om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, våld i samkönade relationer samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Brottsoffer i rättsprocessen

Det är av central betydelse att brottsoffer känner sådant förtroende för rättsväsendet att de anmäler att de utsatts för brott. Rättsprocessen upplevs av många brottsoffer som påfrestande. Rättsväsendets myndigheter måste därför informera brottsoffer om hur rättsprocessen går till. Rättsväsendets bemötande av brottsoffer är i detta sammanhang en viktig fråga. Brottsoffermyndigheten har haft i uppdrag att genomföra ett utbildningsprogram riktat till personal inom Polisen, Åklagarmyndigheten och domstolarna i syfte att öka kunskapen om sexualbrottsoffer och förbättra bemötandet av dessa brottsoffer genom hela processen. Uppdraget slutredovisades hösten 2009. I syfte att förvalta den kunskap och erfarenhet som utbildningsprogrammet gett bedrivs för närvarande ett arbete med att utveckla ett webbaserat utbildningsmaterial.

Brottsoffret ska ges tydlig och förståelig information om vad som sker i det enskilda ärendet. Brottsoffer ska även kunna få information om var det finns olika stöd- och hjälpinsatser. Den webbaserade Rättegångsskolan som Brottsoffermyndigheten lanserade under 2008 är ett exempel på en informationskälla som kan underlätta för vittnen och brottsoffer att medverka vid en rättegång. Rättegångsskolan har blivit flerfaldigt belönad såväl nationellt som internationellt. År 2009 vann Rättegångsskolan bland annat Kunskapspriset i kategorin offentlig verksamhet.

En utredning har lämnat ett betänkande med förslag till system för frivillig betalning av skadestånd som dömts ut på grund av brott. Utredningens förslag syftar till att förenkla för skadeståndsskyldiga att kunna göra rätt för sig och för målsägande att få utdömda skadestånd utan att själva behöva vara tvungna att agera eller komma i kontakt med gärningsmannen. Utredningens betänkande har remissbehandlats och förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Brottsoffersamverkan

Minst lika viktigt som att myndigheterna samverkar sinsemellan är att samverkan sker mellan myndigheterna och de ideella krafterna i frågor som rör brottsoffer. Brottsoffersamverkan ska bedrivas på lokal, regional och central nivå. Det finns flera exempel på väl fungerande samverkan mellan olika myndigheter. Ett exempel på konkret brottsoffersamverkan är Stödcentrum för unga brottsoffer där polis och socialtjänst samarbetar för att stötta unga människor som drabbats av brott. Det är en verksamhet som nu har spridits till ett flertal orter i landet. Ett annat exempel på brottsoffersamverkan är de verksamheter med barnahus som nu finns på flera orter runt om i landet. I barnhusen samverkar socialtjänsten, polisen, åklagarna, rättsläkarna samt hälso- och sjukvården. Ett ytterligare exempel på samverkan är den verksamhet som finns vid landets domstolar med vittnesstödjare för brottsoffer och vittnen i samband med förhandlingar. I denna verksamhet samverkar Brottsoffermyndigheten, Domstolsverket och många organisationer inom den ideella sektorn.

Runt om i landet bedrivs även andra lokala brottsofferstödjande verksamheter. Regeringen anser att det är viktigt att synliggöra och stödja ideella insatser som utgör ett värdefullt tillskott och komplement till myndigheternas arbete.

3.5 Resultatbedömning

3.5.1 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Brottsutvecklingen

Anmälda brott används ofta för att beskriva brottsligheten. Eftersom långt ifrån alla brott kommer till rättsväsendets kännedom ger de anmälda brotten emellertid ingen fullständig bild av hur brottsligheten ser ut och utvecklas. För att få en bättre bild behöver uppgifterna kompletteras med annan information, exempelvis uppgifter från frågeundersökningar. En viktig källa är den Nationella trygghetsundersökningen.

År 2009 anmäldes 1 400 000 brott i Sverige. Under flera decennier har antalet anmälda brott ökat kontinuerligt. Utvecklingen ser olika ut i olika delar av landet avseende både antalet an-

mälda brott och typer av anmälda brott. År 2009 anmäldes totalt sett 26 700 fler brott i hela landet än 2008 vilket innebär en ökning på två procent. Samtidigt som de anmälda brotten ökar så klarar rättsväsendet upp allt fler brott. År 2009 klarades närmare 528 000 brott upp vilket är nästan 50 000 fler än året innan. Sedan 2005 har antalet uppklarade brott ökat med 35 procent.

Bedrägerier, skadegörelsebrott, ofredanden och bostadsinbrott är några av de brottstyper som har ökat mest i anmälningsstatistiken. Antalet spanings- och ingripandebrott, det vill säga brott som vanligtvis uppdragas genom olika kontrollinsatser, exempelvis brott mot narkotikastrafflagen och butiksnatterier, har också ökat. Ökningen i brottsstatistiken inom dessa brottstyper påverkas mycket av olika myndigheters insatser mot brottsligheten.

Antalet anmälda misshandelsbrott fortsatte att öka under 2009. Totalt registrerades drygt 86 000 misshandelsbrott under året vilket är en ökning med två procent jämfört med 2008. Utvecklingen varierar dock mellan olika former av misshandel. Särskilt kraftigt ökade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn. Antalet anmälningar om misshandel mot kvinnor ökade också, framför allt misshandel mot unga kvinnor. Denna utveckling ska ses i ljuset av att polisen har gjort stora insatser för att fler kvinnor ska anmäla denna typ av brott. Vad gäller misshandel mot män har antalet anmälda brott legat relativt stabilt de senaste tre åren. Ett mönster vad gäller anmälda misshandelsbrott är att män och pojkar huvudsakligen utsätts för våld av en okänd gärningsman utomhus, medan kvinnor och flickor utsätts för våld av en bekant gärningsman inomhus.

Tabell 3.4 Anmälda brott åren 2005–2009, misshandel, våldtäkt och tillgreppsbrott.

År	Misshandel barn 0-14 år	Misshandel kvinnor 15 år-	Misshandel män 15 år-	Våldtäkt	Tillgrepp
2005	8 286	24 097	40 262	3 787	630 159
2006	8 806	25 491	42 722	4 208	582 715
2007	9 619	26 857	45 786	4 749	576 492
2008	10 460	28 315	45 791	5 446	559 541
2009	11 100	29 282	45 899	5 937	553 582

Källa: Officiell kriminalstatistik

I anmälningsstatistiken har sexualbrotten ökat markant de senaste åren. 2009 anmäldes cirka 15 700 sexualbrott. Av dessa var nästan 6 000 våldtäkter och flickor och kvinnor utgjorde

drygt 90 procent av offren. Såväl antalet anmälda sexualbrott i stort som våldtäkterna har därmed ökat med nio procent sedan 2008. Även i detta avseende har de anmälda brotten mot barn ökat särskilt kraftigt.

Utvecklingen av våldsbrotten är emellertid svårtolkad eftersom mörkertalet är stort och benägenheten att anmäla denna typ av brott kan förändras över tid. Den ökning som anmälningsstatistiken visat får inte alltid stöd av andra datakällor som finns att tillgå, som offerundersökningar, självdeklarationsundersökningar och uppgifter från sjukvården. I den Nationella trygghetsundersökningen har varken sexualbrott eller andra våldsbrott ökat under de senaste åren. Ökningen i anmälningsstatistiken beror sannolikt till en del på att fler av de drabbade vänder sig till polisen, vilket i sig är positivt.

De anmälda tillgreppsbrotten är en av de brottskategorier som minskat i antal i anmälningsstatistiken. År 2009 anmäldes närmare 554 000 tillgreppsbrott vilket är en minskning med en procent sedan 2008 och en minskning med tolv procent sedan 2005. De bilrelaterade stölderna minskade särskilt markant. Mellan 2008 och 2009 minskade tillgreppen av bil och stölder ur och från motorfordon med tio procent och sedan 2005 har dessa brott nästan halverats.

Utvecklingen av rättsväsendets resursförbrukning 2007–2009

Resursförbrukning

Tabell 3.5 Kostnadsutvecklingen 2007–2009

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Verksamhetens kostnader	30 152	31 854	32 548
Transfereringar	1 591	1 738	1 777
Summa kostnader	31 743	33 592	34 325

I tabellen redovisas kostnadsutvecklingen för utgiftsområdet. De belopp som redovisas är summan av de kostnader som rättsväsendets myndigheter har redovisat i sina årsredovisningar. För Säkerhetspolisen har anslagsutfall enligt Årsredovisningen för staten använts.

Rättsväsendets kostnader ökade med drygt 2 procent 2009 jämfört med föregående år.

Kompetensförsörjningen inom rättsväsendet

Antalet anställda inom rättsväsendets myndigheter har ökat med 1 400 personer 2009 jämfört med 2008.

Tabell 3.6 Antal anställda 2007–2009 fördelat på kvinnor och män (jämnt hundratal)

År	Kvinnor	Män	Samtliga
2007	19 800	24 000	44 000
2008	20 500	24 100	44 600
2009	21 000	25 000	46 000

Källa: Årsredovisning för 2009 avseende Polisen, Sveriges Domstolar, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket. I tabellen ingår nämnda myndigheter. Polisen avser polisorganisationen.

Myndigheterna arbetar strategiskt med kompetensförsörjningsfrågor. Målsättningen är att säkerställa att de anställda har förmåga och förutsättningar att genomföra sina uppgifter så att verksamhetens mål kan uppnås. Chefs- och ledarskapsfrågorna är ett prioriterat område. Omfattande utbildningar har genomförts för att höja kompetensen hos chefer och medarbetare vid flera av rättsväsendets myndigheter. Däribland har chefsutvecklingsprogram genomförts liksom internationellt arrangerade chefsutbildningar och myndighetsspecifika utbildningar. För att möta generationsväxlingen och säkerställa att kompetens inte går förlorad vid pensionsavgångar tillämpas mentorskap, arbetsrotation och förtida rekryteringar.

För att öka andelen kvinnor i ledningskompetens används olika former av utvecklingstjänstgöring och mentorskap. Andelen har ökat med 4,7 procentenheter 2009 jämfört med 2008.

Tabell 3.7 Andel kvinnor och män i ledande befattningar 2007–2009

År	Andel kvinnor	Andel män
2007	24,3	75,7
2008	26,3	73,7
2009	31,0	69,0

Källa: Årsredovisningen för 2009 avseende Polisen, Sveriges Domstolar, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket. Polisen avser polisorganisationen.

Myndigheterna bedriver ett långsiktigt arbete för att öka den etniska och kulturella mångfalden. Andelen anställda med utländsk bakgrund har ökat något 2009 jämfört med 2008.

Tabell 3.8 Andel anställda med utländsk bakgrund* 2007–2009

Procent

År	Andel
2007	8,1
2008	8,6
2009	8,8

*Med utländsk bakgrund avses utrikesfödda samt inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar.

Källa: Årsredovisningen för 2009 avseende Polisen, Sveriges Domstolar, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården. I tabellen ingår nämnda myndigheter. Polisen avser polisorganisationen.

För att förbättra arbetsmiljöarbetet och för att medverka till en god hälsa hos medarbetarna genomförs olika insatser. Några myndigheter har utbildat chefer och arbetsmiljöombud i arbetsmiljöfrågor. Sjukfrånvaron har minskat med 0,7 procentenheter 2009 jämfört med 2008.

Tabell 3.9 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid 2007–2009 fördelat på kvinnor och män

Procent

År	Kvinnor	Män	Samtliga
2007	5,7	3,2	4,3
2008	5,4	3,1	4,1
2009	5,1	2,3	3,4

Källa: Statskontoret. I tabellen ingår polisorganisationen, Sveriges Domstolar, Kriminalvården, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket.

Analys och slutsatser

Regeringen har gjort rekordstora satsningar på rättsväsendet. Med dessa ökade resurser och fler anställda följer också tydliga krav på förbättrat resultat och effektivitet. För att nå det måste kompetensförsörjningsprocessen fortsätta utvecklas för att säkerställa effektiva och väl fungerande verksamheter på kort och lång sikt. Till detta krävs ett gott ledarskap men också kompetenta medarbetare. Det är därför positivt att myndigheterna ger hög prioritet åt chefs- och ledarskapsfrågorna samt att kompetenshöjande utbildningar erbjuds de anställda.

Rättsväsendets verksamheter bygger i flera avseenden på internationellt samarbete och internationella erfarenheter är därmed av stort värde. På sikt är det rimligt att ställa högre krav på internationell kompetens vid flera chefsanställningar i rättsväsendet.

En sammansättning av medarbetare med olika kön, etnisk bakgrund och erfarenheter ger goda förutsättningar för effektiv verksamhet i moderna arbetsplatser med nytänkande och öppenhet för olika idéer och lösningar. Regeringen vill där-

för betona vikten av att arbetet som bedrivs för att främja jämställdhet och mångfald samt för att motverka diskriminering vid myndigheterna fortgår.

En god arbetsmiljö påverkar de anställdas trivsel och välbefinnande och medverkar till bättre kvalitet och ökad effektivitet i verksamheten. Därför är det positivt att det bedrivs olika arbetsmiljöinsatser för att öka hälsan bland medarbetarna liksom att sjukfrånvaron hålls på en fortsatt låg nivå.

Sammantaget bedömer regeringen att myndigheternas kompetensförsörjningsarbete är tillfredsställande. Det är angeläget att myndigheterna ger fortsatt hög prioritet åt dessa frågor, inte minst vad gäller arbetet med att uppnå en jämnare könsfördelning bland medarbetare på ledande befattningar och för att öka andelen personer med utländsk bakgrund.

3.5.2 Brottsförebyggande arbete

Allmänt om verksamheten och måluppfyllelsen

Målet för det brottsförebyggande arbetet är att brottsligheten ska minska och att antalet brottsoffer därmed ska bli färre. Eftersom den anmälda brottsligheten inte ger någon fullständig bild av hur den faktiska brottsligheten ser ut och utvecklas måste en bedömning av måluppfyllelsen också utgå från annan information. Inte minst behöver de åtgärder som respektive myndighet har vidtagit för att förebygga brott och öka människors trygghet beaktas. Utifrån en samlad bedömning av såväl brottsutvecklingen som de insatser myndigheterna har gjort är regeringens uppfattning att målet delvis är uppnått.

De myndigheter som bidrar till måluppfyllelsen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet är polisen, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet. Därutöver finns det ett antal myndigheter under andra utgiftsområden som också arbetar för att förebygga brott.

Verksamhetens resultat

Resursförbrukning

Tabell 3.10 Kostnadsutvecklingen 2007–2009

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Verksamhetens kostnader	6 268	6 598	6 985

Källa: Årsredovisningarna 2009 för polisen, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet.

Myndigheternas användning av resurser för brottsförebyggande arbete ökade med drygt fem procent jämfört med föregående år.

Polisens brottsförebyggande arbete

Polisen har en självklar och central roll i samhällets brottsförebyggande arbete. Där finns erfarenhet och kunskap om var och när brott typiskt sett inträffar samt en verksamhet som bedrivs dygnet runt. Det medför att polisen kan göra planerade och kunskapsbaserade förebyggande insatser på tider och platser där behovet är som störst.

Polisen har därmed goda möjligheter att på olika sätt bidra till att minska brottsligheten, dels genom insatser inom det egna ansvarsområdet, och dels genom medverkan i samhällets gemensamma brottsförebyggande arbete.

Polisens insatser kan emellertid, beroende på brottskategori och åtgärdens karaktär, medföra såväl ökat som minskat antal anmälda brott. Att antalet anmälningar avseende våld mot kvinnor har ökat ska exempelvis ses i ljuset av de insatser som gjorts för att förmå fler utsatta kvinnor att ta kontakt med polisen.

Polisens arbete för ökad synlighet och närvaro i hela landet påverkar också utvecklingen av den anmälda brottsligheten. Ökad synlighet kan leda till att brott förebyggs men också till att fler brott upptäcks som annars inte skulle ha kommit till polisens kännedom.

Antalet poliser har ökat kraftigt i alla polismyndigheter under mandatperioden. Detta har medfört att polisen har kunnat stärka närvaron i utsatta områden. Flera insatser har genomförts för att skapa kontakter med ungdomar, bland annat genom att arbeta mot ungdomsfylleri och langning enligt den så kallade Kronobergsmodellen.

Projekt som grannsamverkan har fortsatt för att förebygga och förhindra brott som inträffar i bostadsmiljön. Andra åtgärder är polisens satsningar för att minska trafikolyckor och ratt-

onykterhet liksom att minska våld i offentlig miljö genom till exempel skärpt krog tillsyn. Flera polismyndigheter har öppnat lokala poliskontor för att öka tillgängligheten och närvaron på orten. Denna satsning utvärderas under 2010 av Brottsförebyggande rådet på initiativ av polisen. I Stockholm har mobila polisstationer använts som en metod för att bland annat förebygga brott i särskilt utsatta miljöer.

För att polisen ska kunna bidra till att minska brottsligheten krävs ett utvecklat samarbete med andra aktörer. Under 2009 har samverkan med kommunerna fortsatt prioriterats. Omkring två tredjedelar av landets kommuner har tecknat samverkansöverenskommelser med polisen och fler väntas följa. Överenskommelserna kan till exempel innefatta samarbete med socialtjänsten när det gäller ungdomskriminalitet eller med kommunernas tillståndsenheter för att effektivisera reglering av alkoholhanteringen på restauranger och krogar.

Polisens samarbete med andra myndigheter har också stärkts när det gäller insatserna mot grov organiserad brottslighet. En närmare beskrivning av det arbetet återfinns under rubriken Politikens inriktning.

Polisens arbete med att utveckla metoder för den brottsförebyggande verksamheten har fortsatt under 2009. Polisens underrättelsemodell utgör ett bra stöd för detta. Modellen innebär att sätta in rätt åtgärder vid rätt tidpunkt, med rätt resurser och rätt utformning. Det kan handla om att vidta förebyggande åtgärder på platser där man vet att det förekommit eller finns risk för att brott begås, till exempel i krogmiljöer.

Polisen har också bedrivit ett arbete för att förbättra förmågan att följa upp och utvärdera olika brottsförebyggande insatser. Därmed förbättras förutsättningarna för att identifiera fler goda och vetenskapligt beprövade arbetsmetoder som kan spridas till alla polismyndigheter.

Säkerhetspolisens förebyggande arbete

Säkerhetspolisen har under 2009 prioriterat Sveriges EU-ordförandeskap, terrorismbekämpning och personskydd. Ett gemensamt hotbildsarbete med Rikskriminalpolisen bidrog till att säkerhetsarrangemangen under ordförandeskapet kunde genomföras på ett resurseffektivt sätt och utan allvarliga störningar.

Inom området terrorismbekämpning fortsätter det förebyggande arbetet för att minska nyrekrytering till terroristgrupper genom bland

annat kunskapsinhämtning om våldsbejakande nätverk och individer i Sverige. Det internationella informationsutbytet har under 2009 varit omfattande. Sammantaget har Säkerhetspolisens insatser syftat till att minska risken för ett terroristattentat i Sverige eller att vårt land används som bas för planering och finansiering av terrorism i andra länder.

Arbetet med att utveckla personskyddsverksamheten fortsätter. Verksamheten styrs av hotbilder och skyddsinsatserna är i hög grad anpassade till det behov som finns i varje enskilt fall. Insatser under det gångna året har lett till att skyddspersonerna har kunnat genomföra sina åtaganden under trygga och säkra former.

Förebyggande arbete mot ekonomisk brottslighet

Ekobrottsmyndigheten fortsatte under 2009 att utveckla det brottsförebyggande arbetet mot ekonomisk brottslighet med fokus på samordning och samverkan. Myndigheten har under året samverkat med bland annat de regionala samverkansorganen mot ekonomisk brottslighet (SAMEB), näringslivets organisationer och de fackliga organisationerna. Vidare har informationsinsatser riktats mot ungdomar, småföretagare och personer som nyligen har kommit till Sverige.

En annan del av det brottsförebyggande arbetet avseende framför allt den grova organiserade och ekonomiska brottsligheten har bestått i kriminalunderrättelseverksamhet. Denna verksamhet har bland annat omfattat kartläggningar och analyser som legat till grund för myndigheters insatser mot denna typ av allvarliga brott.

Utvecklingen av de lokala brottsförebyggande råden

Brottsförebyggande rådet arbetar med att stärka det lokala brottsförebyggande arbetet. Under 2009 har fokus legat på att sprida kunskap om hur lokala aktörer på bästa sätt kan arbeta med sina verktyg för att motverka organiserad brottslighet. Bidrag har bland annat lämnats till nätverksträffar på lokal nivå.

Brottsförebyggande verksamhet inom andra utgiftsområden

Kustbevakningen har under 2009 medverkat i sju av Polisens åtta regionala underrättelsecentrum, samarbetat med Polisens nationella insatsstyrka, haft spaningsgrupper verksamma under hela året och tagit fram en ny underrättelsemodell. Kust-

bevakningen deltar vidare tillsammans med flera andra myndigheter i regeringens satsning mot den grova organiserade brottsligheten. Från och med sommaren 2008 har Kustbevakningen utökade befogenheter och därmed också kunnat ingripa mot ratt- och sjöfylleribrott.

Analys och slutsatser

Rättsväsendets möjligheter att förebygga brott förutsätter ett utvecklat samarbete mellan såväl de rättsvårdande myndigheterna som andra aktörer i samhället. Även enskilda kan göra viktiga insatser, där inte minst föräldrars roll bör lyftas fram.

Polisens samverkan med kommunerna är av stor betydelse för att samhället ska kunna påverka brottslighetens utveckling. Det är därför angeläget att arbetet med att teckna lokala samverkansöverenskommelser fortsätter över hela landet.

Under 2009 har de gemensamma insatserna fördjupats på många håll inom rättsväsendet och med andra myndigheter. Arbetet mot grov organiserad brottslighet är ett bra exempel på när samverkansformerna finner nya vägar och möjligheter för samarbete mellan myndigheter. På samma sätt visar säkerhetsarbetet under Sveriges EU-ordförandeskap att förutsättningarna för ett framgångsrikt arbete ökar när berörda myndigheter arbetar tillsammans mot ett gemensamt mål.

Utöver ett förbättrat samarbete har respektive myndighet på olika sätt intensifierat sina egna brottsförebyggande insatser. Regeringens bedömning är att dessa sammantaget har haft en dämpande effekt på brottsutvecklingen. Enligt 2009 års nationella trygghetsundersökning som utförts av Brottsförebyggande rådet har också människors trygghet ökat. Det är en faktor som är av betydelse vid bedömning av måluppfyllelsen.

Det är dock svårt att bedöma vilka åtgärder som ger bäst resultat över tid. Myndigheterna måste därför fortsätta att utveckla sin förmåga att förebygga brott genom att kontinuerligt följa upp och utvärdera vidtagna åtgärder med beprövade metoder. Kunskap om metoder som visat sig verkningsfulla bör spridas både internt och till andra myndigheter. Verktyg och metodstöd måste tillhandahållas för att effektiva insatser ska få genomslag i hela landet. I detta arbete bör

Brottsförebyggande rådet även fortsättningsvis ha en aktiv roll.

3.5.3 Utredning och lagföring

Allmänt om verksamheten och måluppfyllelsen

Målet för utredning och lagföring var under 2009 att brottsuppkläringen skulle öka och att verksamheten skulle bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet.

Regeringens bedömning är att målet för utredning och lagföring i allt väsentligt har uppfyllts. Under 2009 ökade antalet uppklarade brott och lagförda personer (beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse) jämfört med 2008. Myndigheterna har också fortsatt sitt utvecklingsarbete för att förbättra kvaliteten och effektiviteten i den brottsutredande verksamheten.

De myndigheter som bidrar till måluppfyllelsen är polisen, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och Kriminalvården. Även Tullverket, Skatteverket och Kustbevakningen bidrar till måluppfyllelsen.

Domstolarnas handläggning av brottmål, som är en del i rättskedjan, ingår i verksamheten Dömande verksamhet. Regeringens analys och slutsatser av domstolarnas resultat redovisas i avsnitt 3.5.4 Dömande verksamhet.

Säkerhetspolisens verksamhet, som även omfattar brottsutredning, redovisas i avsnitt 3.5.2 Brottsförebyggande arbete.

Verksamhetens resultat

Ärendeinflödet fortsätter öka

I likhet med tidigare år ökade antalet anmälningar om brott som kom in till polisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket 2009. Ökningen utgörs huvudsakligen av mängdbrott som till exempel bedrägerier, skadegörelse och butiksnatterier. Sammanlagt inkom 1,47 miljoner brottsärenden till polisen.

Under 2009 redovisade polisen fler ärenden till åklagare än under året innan. Även antalet personuppklarade brott och antalet förenklade utredningar redovisade till åklagare ökade. Där- emot minskade antalet utfärdade förelägganden

om ordningsbot, bortsett från ordningsbot föranledd av automatisk trafiksäkerhetskontroll. Andelen öppna ärenden äldre än sex månader minskade betydligt och låg vid utgången av 2009 på den lägsta nivån under 2000-talet.

Till Åklagarmyndigheten inkom drygt 211 400 ärenden under 2009. Det är en ökning med fyra procent jämfört med 2008. Av de brottsmisstankar som inkom till Åklagarmyndigheten var 40 procent av enkel karaktär där polisen är förundersökningsledare, medan 60 procent var av mer komplicerad karaktär där åklagare leder förundersökningen.

Åklagarmyndighetens totala ärendebalans fortsatte att minska under 2009 och uppgick vid utgången av året till drygt 69 000 ärenden. Det motsvarar en minskning med sju procent jämfört med 2008. Balansen fördelar sig på ärenden där förundersökning pågår, ärenden där åklagaren ska fatta beslut i åtalsfrågan och ärenden vid domstol för avgörande. Under året minskade samtliga tre balanser.

Antalet inkomna ärenden till Ekobrottsmyndigheten ökade med sju procent och antalet avslutade ärenden ökade med två procent. Under året minskade Ekobrottsmyndighetens interna ärendebalans, det vill säga ärenden som är under handläggning inom myndigheten, med en procent jämfört med 2008. Ekobrottsmyndighetens totala ärendebalans, som inkluderar domstolsbalansen ökade däremot med två procent.

Måltillströmningen av brottmål till tingsrätterna ökade med drygt fem procent under 2009 (se avsnitt 3.5.4 Dömande verksamhet).

Tabell 3.11 Inkomna brottsärenden

	2007	2008	2009
Polisen	1 314 308	1 425 966	1 467 508
Åklagarmyndigheten	197 267	202 738	211 430
Ekobrottsmyndigheten	4 160	4 485	4 782

Källa: Årsredovisningarna 2007-2009 för Polisen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten

Genomströmningstider

Medelgenomströmningstiden för ärenden hos polisen, som mäts från anmälningdagen till dess att ärendet har avslutats hos polisen, ökade under 2009 med tre dagar till 47 dagar. Att den genomsnittliga genomströmningstiden har ökat beror på att ett stort antal gamla ärenden avslutades under året. För exempelvis ungdomsärenden kortades däremot medelgenomströmningstiden något.

Både vid Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten minskade genomströmningstiden under 2009. För Åklagarmyndigheten uppvisades ett positivt trendbrott då tiden mätt från inkommen anmälan till polisen till avslutande beslut av åklagaren, i åklagarledda förundersökningar, minskade med tre dagar till 126 dagar. Även genomströmningstiden mätt från inkommet beslutsunderlag från polisen till åklagarens beslut i åtalsfrågan minskade och uppgick till 33 dagar. Vid Ekobrottsmyndigheten minskade genomströmningstiderna med två dagar till 191 dagar. Det bör i sammanhanget påpekas att de av Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten redovisade siffrorna inte är jämförbara med varandra.

Tingsrätternas genomströmningstider för att avgöra 75 procent av brottmålen uppgick under 2009 till 5,3 månader, vilket innebär en fortsatt förbättring av måluppfyllelsen i förhållande till 2008 (se avsnitt 3.5.4 Dömande verksamhet).

Uppklaring och lagföring

Under 2009 ökade antalet uppklarade brott och antalet lagförda personer. Den totala uppklaringsprocenten ökade med närmare tre procentenheter och uppgick vid årets slut till 38 procent. Med termen uppklarade brott avses personuppklarade brott där en misstänkt person kan knytas till brottet samt tekniskt uppklarade brott (till exempel att brott inte kan styrkas, att gärningen inte är något brott eller att den misstänkte är under 15 år). Antalet personuppklarade brott ökade med fem procent till drygt 242 000 brott. Då även ärendeinflödet ökade ligger personuppklaringsprocenten kvar på 17 procent.

Inom åklagarväsendet ökade lagföringen under 2009. Åklagarmyndigheten ökade antalet lagförda personer med åtta procent till drygt 145 000 personer. Även antalet brottsmisstankar som lett till lagföring ökade. Vid Ekobrottsmyndigheten ökade antalet lagförda personer och lagförda ärenden med tre respektive fem procent.

Tabell 3.12 Uppklaring

	2007	2008	2009
Uppklaringsprocent	33	35	38
Personuppklaringsprocent	16	17	17

Källa: Brå:s officiella kriminalstatistik

Resursinsatsen ökade

Tabell 3.13 Kostnadsutvecklingen 2007–2009

Milljoner kronor

	2007	2008	2009
Verksamhetskostnader	12 160	12 985	13 024

Källa: Årsredovisningarna 2007–2009 för Polisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården.

Myndigheternas kostnader inom verksamheten utredning och lagföring uppgick till drygt 13 miljarder kronor 2009, vilket är i paritet med kostnaderna för föregående år.

Polisen och Åklagarmyndigheten har i likhet med tidigare år använt stora delar av sina resurser till att hantera vålds- och sexualbrott. Polisen använde 38 procent av utredningstimmarerna åt att utreda våldsbrott (inklusive grova sexualbrott) samtidigt som denna brottskategori utgjorde elva procent av de anmälda brotten. Inom Åklagarmyndigheten avsåg 20 procent av de avslutade brottsmisstankarna olika typer av vålds- och sexualbrott, medan drygt 40 procent av resurserna användes till handläggning av sådana brottsmisstankar.

Under 2009 använde Ekobrottsmyndigheten sex procent av sina resurser för utredning och lagföring av de drygt 1 900 mängdbrottsärendena. Ett mängdärende är ett ärende som kan utredas och lagföras med en begränsad utredningstid och enligt en standardiserad utredningsmodell. Återstående 94 procent av myndighetens utredningsresurser användes för bekämpning av mer komplicerad och allvarlig ekonomisk brottslighet och handläggning av de knappt 2 900 kvalificerade ärendena.

Utredningsstödet

Den kriminaltekniska verksamheten har stor betydelse för det brottsutredande arbetet. Ett trendbrott noterades dock under 2009 i efterfrågan på tjänster från Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL). För första gången på många år stagnerade antalet begärda undersökningar i brottmålsärenden. Antalet undersökta person-

prover som kan läggas in i DNA-registren fortsatte däremot att öka.

Rättsmedicinalverket har under 2009 haft ett fortsatt ökat ärendeflöde inom den rättskemiska verksamheten. Mest ökade ärendena avseende narkotikabruk. För den rättsmedicinska verksamheten minskade ärendeflödet vad gäller antalet utfärdade rättsintyg med sex procent. Framför allt är det antalet rättsintyg baserade på kroppsundersökningar som minskat, men även antalet yttranden baserade på journalanteckningar minskade.

Under 2009 inrättade Rikspolisstyrelsen i samverkan med SKL ett forensiskt råd som har i uppgift att utveckla kriminaltekniken i Sverige. Rådet består av representanter från Rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna, SKL, Rättsmedicinalverket och Åklagarmyndigheten. Rådet kommer att arbeta strategiskt med särskild inriktning mot grova brott, mängdbrott, digitala medier och urkunder.

Insatser för att förbättra effektiviteten och kvaliteten i brottsutredningsverksamheten

Polisen har under 2009 arbetat med att förbättra utredningsverksamheten och omhändertagandet när det gäller mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, våld i samkönade relationer samt övriga brott i nära relationer. Både antalet inkomna brottsanmälningar och antalet redovisade ärenden till åklagare har ökat för dessa brottstyper.

Arbetet med att förankra och utveckla polisens nationella utredningskoncept fortsätter inom polisorganisationen. Vid flera polismyndigheter pågår också översyner av utredningsverksamheten. Översynerna syftar till att förbättra de inledande utredningsåtgärder som vidtas av yttre personal, förbättra brottsamordningen, se till att rätt prioriteringar görs tidigt i utredningsprocessen och minska antalet överlämningar mellan polis och åklagare. Utbildningar har också hållits för att förbättra kompetensen i att leda och kvalitetssäkra förundersökningsarbetet.

En viktig del i Åklagarmyndighetens kvalitetsarbete är verksamheten vid myndighetens tre utvecklingscentrum. Under 2009 har utvecklingscentrumen utarbetat ett antal rättspromemorior och handböcker till stöd för den operativa åklagarverksamheten. Utvecklingscentrumen har också utövat tillsyn och bedrivit överprövningsverksamhet. Under 2009 har Åklagarmyn-

digheten ytterligare intensifierat samarbetet med polisen för att förbättra förundersökningarnas kvalitet. Åklagarmyndigheten har under året även genomfört en rad organisatoriska förändringar. Syftet med dessa har varit att förstärka styrning och uppföljning inom myndigheten och därigenom öka enhetligheten mellan åklagarkamrarna. De har också inneburit att ärendehantering av vissa brottstyper koncentrerats till en riksenhet eller ett mindre antal kamrar för att på så sätt säkerställa tillgången till kompetens och resurser.

Ekobrottsmyndigheten har under flera år bedrivit metodutvecklingsarbete som dokumenteras i handböcker, vilka kontinuerligt ses över. Under 2009 har särskild vikt lagts vid de processuella reglerna i rättegångsbalken om en modernare rättegång, åklagarnas tillämpning av reglerna om förundersökningens begränsning, hemliga tvångsmedel och utvidgat förverkande.

Analys och slutsatser

Inflödet av ärenden till rättsväsendet har ökat markant under de senaste åren. Merparten av ärendeökningen 2009 avser mängdbrottsärenden som bedrägerier, snatterier och skadegörelse. Men även våldsbrotten har ökat.

För att möta det ökade ärendeinflödet är det av största vikt att samtliga myndigheter prioriterar arbetet med att öka effektiviteten och förbättra samverkan inom rättsväsendet.

Under 2009 ökade antalet lagförda personer. Regeringen vill understryka vikten av att myndigheterna fortsätter arbetet med att uppnå en varaktigt högre brottsuppläring och lagföring. En förutsättning för detta är ett nära samarbete mellan polis och åklagare.

Den totala genomströmningstiden från det att anmälan kommer in till dess att dom meddelas är särskilt för vissa brottstyper fortfarande för lång. De brottsutredande myndigheternas långa handläggningstider är ett stort problem. Inte minst ur ett brottsoffersperspektiv är det angeläget att genomströmningstiderna kortas.

För att förbättra kvaliteten och effektiviteten i brottsutredningsarbetet bedriver myndigheterna ett systematiskt utvecklingsarbete, vilket är angeläget och nödvändigt. För att uppnå bättre resultat bör dock arbetet i större utsträckning samordnas mellan myndigheterna. Där utgör till exempel Brottsförebyggande rådets databas för

rättsväsendets uppföljningssystem, RUS, ett bra stöd för genomlysning av handläggningstiderna. Det är också angeläget att utvecklingsarbetet även omfattar organisatoriska och strategiska frågor. Regeringen vill särskilt betona vikten av att utvecklingsverksamheten ges en sådan inriktning att nedlagda resurser kommer myndigheternas kärnverksamhet till godo och att arbetet avspeglas i tydliga resultatförbättringar.

3.5.4 Dömande verksamhet

Allmänt om verksamheten och måluppfyllelsen

Det övergripande målet för Sveriges Domstolar är att avgöra mål och ärenden med hög kvalitet och effektivitet. För 2009 har målet för den dömande verksamheten varit att målen ska handläggas på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att balanserna och omloppstiderna ska minska väsentligt. För att mäta måluppfyllelsen används en struktur som innebär att en målsättning antas för hur lång tid i månader som det bör ta att avgöra 75 procent av målen, det vill säga omloppstiden för den 75 percentilen. Inriktningen är att huvuddelen (75 procent) av brottmålen i tingsrätterna och hovrätterna inte ska ta längre tid än fem månader att avgöra i respektive instans, att huvuddelen av tvistemålen inte ska ta längre än sju månader att avgöra i respektive instans och att huvuddelen av målen i länsrätterna och kamrarrätterna inte ska ta längre tid än sex månader att avgöra i respektive instans.

Utöver regeringens verksamhetsmål sätter varje enskild domstol, i enlighet med den struktur som Domstolsverket fastställer, egna verksamhetsmål.

Måluppfyllelsen av regeringens mål

Vid en jämförelse med föregående år har resultaten förbättrats för samtliga verksamhetsmål under 2009. I flera fall har omloppstiderna förbättrats väsentligt. Den största förbättringen har skett vid länsrätterna, där omloppstiderna för 2009 ligger nära verksamhetsmålet. Tingsrätterna uppnår regeringens verksamhetsmål för tvistemål och är nära att uppfylla verksamhetsmålet för brottmål. Även om domstolsslagen som helhet inte uppfyller övriga verksamhetsmål så finns det ett antal enskilda domstolar som uppnår målen.

Resursinsatsen

Verksamhetsområdet inbegriper både verksamheten inom Sveriges Domstolar och de transfereringar och övriga utbetalningar som utgörs av kostnader under anslaget 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tabell 3.14 Kostnadsutvecklingen 2007–2009 (exkl. migrationsverksamhet)

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Verksamhetens kostnader	4 108	4 259	4 418
Transfereringar	1 455	1 607	1 621
Summa kostnader	5 563	5 866	6 039

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2007-2009.

Under perioden 2007-2009 har verksamhetskostnaderna inom den dömande verksamheten ökat. Under 2009 ökade kostnaderna med cirka fyra procent. Kostnadsökningen beror på en anpassning av organisationen som en konsekvens av den ökade måltillströmningen till domstolarna och kan till största delen hänföras till ökade personal- och lokalkostnader. Kostnadsökningarna är också en konsekvens av övergången till kostnadsmässig avräkning. Ökningen av lokalkostnaderna beror på ökade lokalhyror och dubbla hyror främst avseende tingsrätterna i Stockholm och Göteborg i samband med om- och nybyggnationer.

Under 2009 ökade kostnaderna för transfereringarna avseende utgifter för rättsliga biträden m.m. med knappt en procent och uppgick till cirka 1,6 miljarder kronor.

Kostnaderna för offentlig försvarare utgjorde 2009 drygt hälften av anslaget 1:12 Rättsliga biträden m.m. Resterande kostnader under anslaget utgjordes av kostnader för rättshjälpen enligt rättshjälpslagen, kostnader för målsägandebiträde, förvaltararvoden i konkurser, kostnader för bevisning, tolkar och parter, kostnader för offentligt biträde, samt kostnader för särskild företrädare för barn, god man, rådgivning, ersättningsgaranti för bodelningsförrättare samt bouppteckningsförrättare och likvidator.

Verksamhetens resultat

Inkomna, avgjorda och balanserade mål

Det totala antalet inkomna mål till Sveriges Domstolar fortsätter att öka. Under 2009 var ökningen av antalet inkomna mål sex procent.

Vid tingsrätterna ökade antalet inkomna mål med nio procent, vid länsrätterna med fem procent och vid Högsta domstolen med elva procent. Vid Regeringsrätten minskade antalet inkomna mål med fem procent, vid kammarrätterna med en procent och vid hovrätterna med två procent.

Ärendetillströmningen till hyres- och arrendenämnderna var under 2009 i stort sett oförändrad jämfört med föregående år. Ärendetillströmningen till Rättshjälpsmyndigheten minskade med två procent.

Ökningen av antalet avgjorda mål under 2009 motsvarar en procent, vilket innebär att den kraftiga ökningen av antalet avgjorda mål mellan 2007 och 2008 har planat ut. Vid Högsta domstolen ökade antalet avgjorda mål med 13 procent, vid tingsrätterna med 6 procent och vid kammarrätterna med 2 procent. Avgörandetakten i hovrätterna var i stort sett oförändrad. Vid Regeringsrätten och länsrätterna minskade antalet avgjorda mål med två respektive sex procent.

Eftersom antalet avgjorda mål inte ökade nämnvärt under 2009 samtidigt som antalet inkomna mål fortsatte att öka, har följden blivit att målbalsenserna vid domstolarna totalt sett har ökat under 2009. Det totala antalet balanserade mål ökade med fem procent. Balansökningen var störst vid länsrätterna, tingsrätterna och Högsta domstolen som ökade sina balanser med 14, 7 respektive 8 procent. Däremot minskade balanserna vid hovrätterna, kammarrätterna och Regeringsrätten med 13, 8 respektive 38 procent.

Tabell 3.15 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2007–2009

	2007	2008	2009
Inkomna mål	307 973	319 313	337 173
Avgjorda mål	310 344	331 897	329 510
Balanserade mål	138 796	125 675	132 897

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2009.

Omloppstider

Domstolarnas omloppstider för den 75 procentilen framgår av tabellen nedan.

Tabell 3.16 Uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål (omloppstid i månader för avgjorda mål, 75 percentilen)

	Mål	2007	2008	2009
Tingsrätter				
Tvistemål exkl. gem. ansökan om äkten-skapsskillnad	7,0	9,3	8,6	7,0
Brottmål exkl. förtursmål	5,0	5,8	5,4	5,3
Hovrätter				
Tvistemål	7,0	10,0	9,7	7,7
Brottmål exkl. förtursmål	5,0	9,9	8,9	8,2
Länsrätter				
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	9,7	8,7	6,4
Kammarrätter				
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	10,8	10,0	9,0
Hyres-och arrendenämnder	7,0	8,4	8,2	8,4

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning. Från och med 2009 frånräknas den betänketid som finns i vissa familjemål från omloppstiden för tvistemål.

Analys och slutsatser

Under 2009 har det totala antalet balanserade mål ökat, vilket är ett resultat av att antalet inkomna mål har överstigit antalet avgjorda mål. Samtidigt har omloppstiderna generellt minskat. En förklaring till detta är de senaste årens balansavarbetsinsatser.

Under åren 2006-2008 har regeringen gett domstolarna ekonomiska möjligheter att genom tillfälliga insatser fokusera på att minska målbanserna och komma tillrätta med långa omloppstider. Flera av dessa satsningar sträckte sig även över 2009. Satsningarna har inneburit att domstolarna kraftigt arbetat ner den så kallade överbalansen. Under 2009 har nya överenskomelser om balansavarbetningar slutits med ett antal domstolar.

Trots en fortsatt ökad måltillströmning har domstolarna fortsatt att förbättra resultaten genom att avgöra fler mål och i många fall minska omloppstiderna. Omloppstiderna närmar sig nu för flera måltyper de av regeringen fastställda målen. De satsningar som gjorts för att minska

målbanserna har gett positiva resultat och insatserna fortsätter, om än inte vid lika många domstolar som under åren 2006-2008. Målbanserna är dock fortfarande för höga och har under 2009 också ökat. Regeringen vill understryka att för att den positiva utvecklingen beträffande omloppstiderna ska fortsätta är det viktigt att domstolarna även fortsättningsvis kan arbeta för att få ner balanserna, särskilt av de äldre målen.

Målökningar, målens svårighetsgrad och målstockens sammansättning utgör faktorer som påverkar Sveriges Domstolars förutsättningar att nå de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Om balanser byggs upp försämras målstockens åldersstruktur, vilket kan leda till längre omloppstider. Måltillströmningen till domstolarna förväntas fortsätta vara stor, bland annat till följd av satsningar och effektiviseringar inom andra myndigheter som polis- och åklagarväsendena. De resurstillskott som regeringen gett Sveriges Domstolar har skapat goda förutsättningar för att verksamheten ska kunna bedrivas med hög kvalitet och vara effektiv. Enligt regeringens mening måste arbetet med att hålla balanserna på en rimlig nivå och minska omloppstiderna bedrivas med ett långsiktigt perspektiv.

3.5.5 Verkställighet av påföljd

Allmänt om verksamheten och måluppfyllelsen

Kriminalvården verkar inom detta område.

Målen för verksamheten är att påföljder ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt och att antalet återfall i brott ska minska.

Indikatorer för att kunna mäta måluppfyllelsen avseende säkerhet och humanitet är bland annat antalet rymningar direkt från anstalt och antalet rapporterade incidenter.

För att säkerställa en effektiv verksamhet i myndigheten samt för att identifiera ytterligare möjliga områden för effektivisering tillsatte regeringen 2008 utredningen Kriminalvårdens effektivitet (dir 2008:19 och 113). Regeringen har därefter med utgångspunkt i utredningens slutsatser gett Kriminalvården i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som myndigheten vidtagit, eller avser att vidta, med anledning av de förslag som lämnats, särskilt avseende styrning och ledning av verksamheten.

Indikatorer avseende det återfallsförebyggande arbetet är bland annat andelen klienter med verkställighetsplaner, andelen klienter som deltagit i brotts- eller missbruksrelaterade program, andelen klienter som under verkställigheten blivit föremål för utslussningsåtgärder samt omfattningen av deltagande i strukturerad systeruppbyggnad.

Regeringen bedömer sammantaget att målen för 2009 i huvudsak har uppnåtts. Satsningar på innehållet i verkställigheten har i likhet med föregående år gett resultat i form av fler fullföljda kurser och utfärdade betyg i klientutbildningen samt ett näst intill fördubblat antal deltagare i brotts- och missbruksrelaterade program sedan 2007. På säkerhetsområdet har ett fortsatt framgångsrikt arbete bland annat resulterat i minskad förekomst av narkotika samt att antalet rymningar fortsätter minska för sjätte året i följd.

Avgörande för ett meningsfullt verkställighetsinnehåll är att de individuella behoven och förutsättningarna identifieras i ett tidigt skede. Verkställighetsplanens centrala roll som instrument i det återfallsförebyggande arbetet ställer höga kvalitetskrav. Riksrevisionen har i rapporten Kriminalvårdens arbete med att förebygga återfall i brott, RiR 2009:27, konstaterat att Kriminalvården inte lever upp till de krav som ställs på verkställighetsplaneringen. Det finns brister i bland annat kvalitet, dokumentation och uppföljning. Granskningen visar vidare att samverkan inför frigivningen inte ger de intagna samma möjligheter till stöd i olika delar av landet samtidigt som det också saknas strukturer för samverkan. De konstaterade bristerna riskerar att medföra att klienterna inte får rätt insats i rätt tid och att de insatser som gjorts under verkställigheten inte möts upp av nödvändigt stöd vid frigivningen.

Resursinsatsen

Verksamheten omfattar anstalts-, frivårds- och transportverksamheterna inom Kriminalvården. I verksamheten ingår även den transportverksamhet som finansieras under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar.

Mellan åren 2007 och 2009 har kostnaderna för verksamheten ökat i löpande priser med 12 procent och uppgick 2009 till 5,5 miljarder kronor.

Tabell 3.17 Kostnadsutvecklingen 2007–2009

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Verksamhetens kostnader	4 922	5 270	5 521
Transfereringar	12	11	11
Summa kostnader	4 934	5 281	5 532

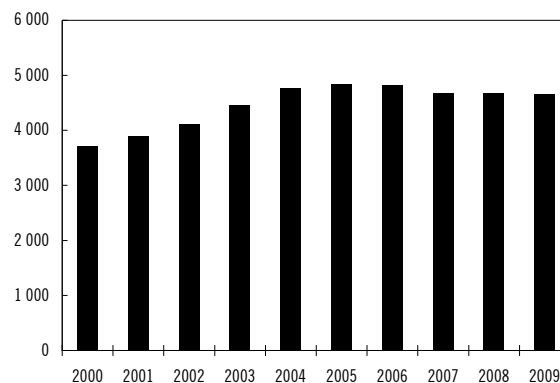
Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2007–2009.

Verksamhetens resultat

Verksamhetsvolymen

Under 2009 var antalet intagna i fängelser i medeltal 4 667, beläggningen låg därmed på ungefär samma nivå som 2008.

Diagram 3.1 Beläggning i anstalt (i medeltal) 2000–2009

Källa: Kriminalvården

Under 2009 var antalet frivårds klienter i genomsnitt 14 244, en ökning med cirka fyra procent jämfört med 2008.

Förebygga återfall i brott

En plan för verkställigheten

Kriminalvården har under de senaste åren förändrat sina arbetsmetoder och tagit steget mot en mer strukturerad verksamhet som syftar till minskade återfall i brott. Nya metoder har införts för att höja kvaliteten på områden som riskbedömning och motivationshöjande åtgärder.

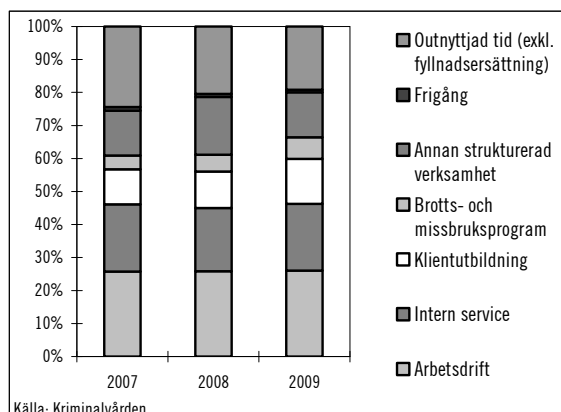
Genom de nya arbetsformer som införts för att planera verkställigheten har Kriminalvården redan från början större fokus på frigivningen. Andelen klienter med verkställighetsplaner används som en indikator för att påvisa resultat för målet att minska återfall i brott.

Till följd av de brister i Kriminalvårdens återrapportering avseende andelen klienter med en

verkställighetsplan som presenterades i Riksrevisionens granskningsrapport Kriminalvårdens arbete med att förebygga återfall i brott, RiR 2009:27 har myndigheten förändrat sin återrapportering. Redovisningen är därmed inte jämförbar med tidigare år. Av samtliga intagna med en fängelsedom på mer än en månad och som avtjänat minst en månad hade 90 procent en verkställighetsplan under 2009. I frivården hade 93 procent av klienterna en verkställighetsplan.

Brotts- och missbruksrelaterade program samt övrig programverksamhet

Diagram 3.2 Sysselsättningsgraden i anstalt 2007–2009

Sysselsättningsgraden i anstalt minskade under året ytterligare jämfört med föregående år. Även arbetsdriftens andel av den utnyttjade programtiden låg under 2009 på en lägre nivå än föregående år. Arbetsdriftens resultat måste dock till viss del bedömas utifrån att rådande konjunkturläge påverkat tillgången på arbete även i anstalt.

Antalet klienter som deltagit i klientutbildning har däremot ökat och antalet utfärdade be-tyg har ökat markant. Antalet klienter som fullföljt brotts- och missbruksrelaterade program såväl i anstalt som i frivård har näst intill fördubblats sedan 2007. Kriminalvården har inlett ett omfattande arbete för att ta reda på vilken effekt de olika programmen har på återfallen i brott. Resultatet av den pågående utvärderingen kommer att utgöra ett viktigt redskap i Kriminalvårdens fortsatta arbete med att förebygga återfall i brott.

Som ett led i att förbättra förutsättningarna för intagna kvinnor har åtgärder vidtagits för att dessa ska få ökade möjligheter att komma in på arbetsmarknaden genom riktade utbildningar via Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar och ökade kontakter med den lokala Arbetsförmedlingen. För kvinnliga klienter i fri-

vården har flera nya KRAMI-verksamheter, samverkan mellan Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och kommunerna i syfte att underlätta inträdet på arbetsmarknaden, startats.

Utslussningsåtgärder

I januari 2007 infördes nya regler i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt om utökade möjligheter till utslussning. En av målsättningarna med de nya reglerna var att åstadkomma en förbättrad och mer strukturerad övergång från livet i anstalt till livet i frihet. De förändrade reglerna innebär bland annat att två nya utslussningsalternativ införts, utökad frigång och vistelse i halvvägshus.

Brottsförebyggande rådet har på regeringens uppdrag utvärderat de förändrade reglerna om utslussning. I rapporten Utökad frigång och återfall, Slutrapport om 2007 års reform av utslussning i Kriminalvården, Rapport 2010:8 konstaterar rådet bland annat att långtidsdömda som slussas ut med fotboja återfaller i lägre utsträckning än personer som inte får sådan utslussning. Resultaten visar att individer med något högre risk för återfall kan ha nytta av att slussas ut från ett fängelsestraff med utökad frigång. Tidigare rapporter har också visat att andelen som missköter sin utslussning med utökad frigång är låg.

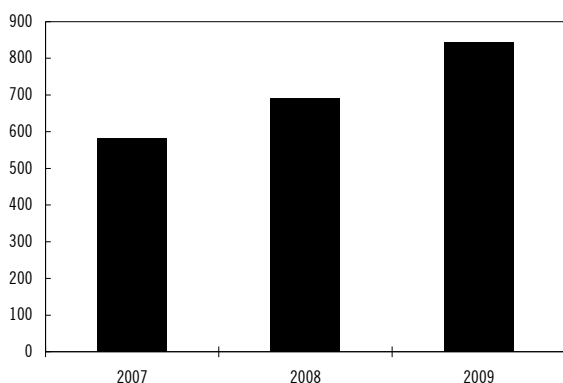
Regeringen har vidare gjort det möjligt för fängelsedömda att redan under utslussning delta i arbetsmarknadsåtgärder. Hur samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Kriminalvården ser ut samt i vilken utsträckning möjligheten utnyttjas har utvärderats av Brottsförebyggande rådet. I slutrapporten Effekter av arbetsmarknadsutbildning för intagna i fängelse, Rapport 2010:14 pekar rådet på att arbetsmarknadsutbildning har en positiv inverkan på deltagarnas arbetssituation. Resultaten ger därutöver stöd för att det finns ett samband mellan förbättrad arbetssituation och minskat återfall. Det är därför angeläget att samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Kriminalvården fortsätter utvecklas så att fler intagna kan få kunskap om och del av dessa åtgärder.

Antalet utslussningsåtgärder som inletts under 2009 har ökat jämfört med 2008. Ett ökat antal klienter har slussats ut genom såväl utökad frigång som vårdvistelser och via halvvägshus.

Av Kriminalvårdens årsredovisning 2009 framgår dock att andelen klienter som frigges från slutan anstalt utan föregående utslussningsåtgärd ändå ökar. 2009 frigavs 49 procent av klienterna

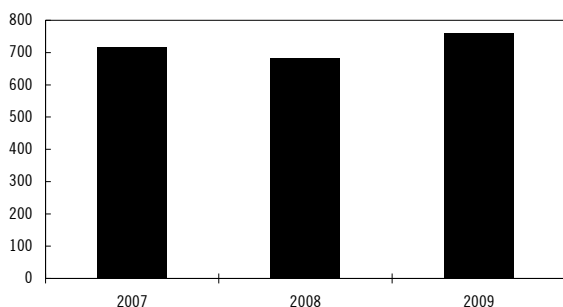
från sluten anstalt utan föregående utslussning. Motsvarande siffra för 2008 var 45 procent.

Diagram 3.3 Utvecklingen påbörjad utökad frigång 2007–2009

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning

Diagram 3.4 Påbörjade vårdvistelser 2007–2009

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning

Under 2009 har 102 klienter slussats ut via halvvägshus, en ökning med mer än 30 procent jämfört med föregående år.

Åtgärder mot narkotikamissbruk

Kriminalvården har under en rad år tillförts betydande tillskott inom ramen för en särskild narkotikasatsning för att identifiera och bekämpa narkotikamissbruket. Kriminalvården har tillskapat strukturer för narkotikabekämpning genom att till exempel inrätta särskilda behandlingsanstalter, hindra och förebygga införsel av narkotika och på så sätt förhindra missbruk i anstalt.

Brottsförebyggande rådet har utvärderat satsningen och bedömer att Kriminalvården är på rätt väg när det gäller utformningen av insatser för narkotikamissbrukare i anstalt. Verksamheten kan dock förbättras ytterligare. Fler intagna bör ges möjlighet till deltagande i brotts- och

missbruksrelaterade program på Kriminalvårdens behandlingsavdelningar. Rådet gör också bedömningen att en vårdvistelse som utslussning efter vistelse på behandlingsavdelning ökar missbrukarens möjligheter att klara sig efter frigivningen.

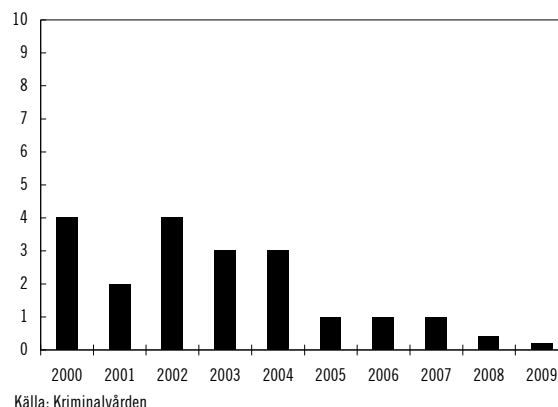
Uppdraget är komplext eftersom det handlar om att förhindra missbruk, motivera enskilda klienter till ett drogfritt liv och förbereda dem för en återanpassning i samhället utan droger och kriminalitet. Det är ett angeläget uppdrag och Kriminalvården måste fortsatt vidta kraftfulla åtgärder för att stävja narkotikamissbruket.

Säkerhet

Säkerhetsarbete

Antalet rymningar används som en indikator inom säkerhetsområdet. Rymningar från svenska anstalter har minskat påtagligt under senare år. Sett i relation till antalet intagna är minskningen av antalet avvikelser ännu tydligare.

Diagram 3.5 Antal rymningar direkt från sluten anstalt per 100 000 vård dygn 2000–2009

Källa: Kriminalvården

Under 2009 rymde 42 intagna direkt från anstalt, varav två från slutna anstalter. Därmed har antalet rymningar direkt från anstalt minskat för sjätte året i rad.

Analys och slutsatser

Riksdag och regering har under en rad år tillfört Kriminalvården mycket stora tillskott. Regeringens förväntningar på myndighetens resultat är höga.

Regeringen vill betona vikten av att myndigheten fortsätter att utarbeta system för att mäta resultatet av sina insatser och för att goda arbets-

och behandlingsmetoder ska få spridning i organisationen.

Regeringen ser det som angeläget att fler av Kriminalvårdens klienter får tillgång till de program som har visat sig vara effektiva i det återfallsförebyggande arbetet. Det är därför tillfredsställande att antalet klienter som erbjuds och fullföljer deltagande i brotts- och missbruksrelaterade program näst intill fördubblats sedan 2007.

Det är viktigt att förberedelse för frigivningen sker på ett välplanerat sätt. Ett första steg för att åstadkomma detta är att upprätta individuella verkställighetsplaner för alla klienter. Det är angeläget att Kriminalvården åtgärdar de brister i kvalitet, dokumentation och uppföljning som uppmärksamats av Riksrevisionen. Det är i det sammanhanget angeläget att den roll frivården getts i planeringen av verkställigheten för alla klienter i verksamheten får genomslag i organisationen och i förhållande till Kriminalvårdens samverkansparter. Regeringen kommer noga att följa hur myndighetens arbete med verkställighetsplanering utvecklas.

Regeringen vill understryka betydelsen av att Kriminalvården fortlöpande vidtar åtgärder för att öka andelen intagna som blir föremål för frigivningsföberedelser. Att komma till rätta med brister i verkställighetsplaneringsarbetet är en del i detta.

Kriminalvården måste vidare öka ansträngningarna för att öka deltagandet i arbetsdriften och övrig sysselsättning. I den övergripande målsättningen för regeringens politik är arbetslinjen en hörnsten. Arbetslinjen ska omfatta alla klienter såväl under tiden i anstalt som efter frigivningen eller under verkställigheten av en frivårdspåföljd. Samverkan mellan Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och övriga aktörer på arbetsmarknaden måste utvecklas vidare. Kriminalvården måste också i samverkan med andra aktörer i samhället vidta åtgärder för att skapa arbete och meningsfull sysselsättning under verkställigheten.

Det arbete som inleds under tiden i anstalt för att förebygga återfall i brott måste fortsätta efter verkställighetens slut. I detta arbete är de intagnas egna motivation till förändring av central betydelse.

Allt fler som tas in i anstalt eller påbörjar verkställighet av frivårdspåföljd är narkotikamissbrukare. Det är angeläget att Kriminalvården fortsätter arbetet med att förhindra före-

komsten av narkotika i anstalt och att bekämpa narkotikamissbruket.

Att bekämpa narkotikamissbruket är av väsentlig betydelse för att förebygga återfall i brott. Det är därför särskilt viktigt att Kriminalvårdens åtgärder på detta område är effektiva. Ett steg mot ökad kunskap om effekterna av Kriminalvårdens insatser på detta område är den pågående utvärderingen av programverksamheten.

Transportverksamheten har en viktig roll att tillsammans med Rikspolisstyrelsen och Migrationsverket medverka till en asylprocess i balans genom ett effektivare återvändande av personer som fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut som vunnit laga kraft och som är skyldiga att återvända.

Under 2009 har Riksrevisionen granskat Kriminalvårdens lokalförsörjning. Granskningen har bland annat resulterat i ett antal rekommendationer. Regeringen förutsätter att Kriminalvården åtgärdar de brister som föreligger.

Kriminalvården måste arbeta för ett effektivt resursutnyttjande inom myndigheten som helhet. Utredningen Kriminalvårdens effektivitet har i sin slutrapport Kriminalvården – ledning och styrning (SOU 2009:80) påtalat brister i myndighetens långsiktiga och strategiska styrning. Regeringen ställer också i detta sammanhang höga krav på sina myndigheter. Väl fungerande styrnings- och ledningsformer är en grundpelare för effektivitet och kvalitet i statsförvaltningen.

3.5.6 Stöd till brottsoffer

Allmänt om verksamheten och måluppfyllelsen

Brottsoffermyndigheten verkar inom denna verksamhet.

Måluppfyllelsen

Målet för verksamheten är att skadeverkningarna av brott ska minska. Indikatorer för att bedöma måluppfyllelsen är antalet brottsskadeansökningar som hanteras av Brottsoffermyndigheten, handläggningstiden av ett ärende och hur mycket som faktiskt betalas ut i ersättning. Antalet brottsskadeärenden ligger fortfarande på en hög nivå. Handläggningstiderna för brottsskadeärendena är korta, i genomsnitt två månader. Summan av utbetald brottsskadeersättning har ökat något och uppgår till drygt

119 miljoner kronor. Sammantaget bedömer regeringen att Brottsoffermyndigheten har genomfört sitt uppdrag väl.

Resursinsatsen

Verksamheten omfattar både Brottsoffermyndighetens verksamhet och de transfereringar som utgörs av kostnader för brottsskadeersättningar under anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott*. Även brottsofferfonden ingår i verksamheten. Brottsofferfondens medel är inte uppförda på statsbudgeten utan finansieras huvudsakligen av lagöverträdare som betalar en särskild avgift till fonden. Fondens medel används för verksamhet som gagnar brottsoffer.

Mellan åren 2007 och 2009 har kostnaderna inklusive transfereringar för verksamheten i löpande priser ökat med cirka 17 procent och uppgick 2009 till drygt 190 miljoner kronor. Kostnadsökningen förklaras av de uppdrag och särskilda medel myndigheten har inom ramen för regeringens handlingsplaner.

Tabell 3.18 Kostnadsutvecklingen 2007–2009

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Verksamhetens kostnader	38,5	38,8	44,5
Transfereringar	124,3	120,5	146,2
Summa kostnader	162,8	159,3	190,7

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisning 2007-2009.

Myndigheter som samverkar inom verksamheten

Brottsoffermyndigheten ansvarar ensam för ärendehantering och utbetalning av brottsskadeersättning. Att brottsoffer nås av informationen om rätten till brottsskadeersättning förutsätter dock ett nära samarbete med polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och de enskilda domstolarna. Det gäller även information om möjligheten till vittnesstöd till målsäganden och vittnen i samband med kallelser inför förhandling i domstol. Det är även viktigt att polismyndigheterna i samband med anmälan om brott informerar brottsoffer om möjligheterna till stöd och hjälp.

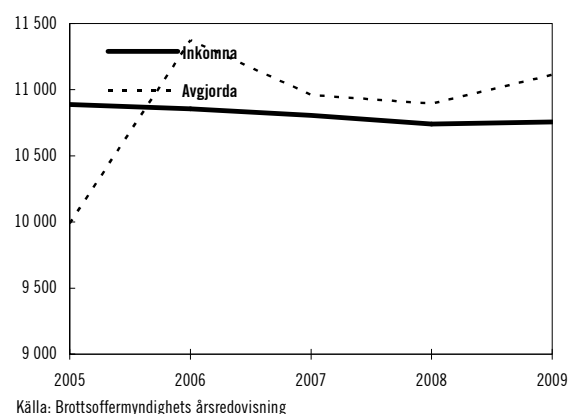
Verksamhetens resultat

Brottskadeärenden

Antalet inkomna ansökningar om brottsskadeersättning var under 2009 i princip detsamma som för 2008 medan antalet avgjorda ärenden ökade något jämfört med föregående år. Under 2009 utbetalades sammanlagt 119 miljoner kronor i brottsskadeersättning, vilket är en ökning i förhållande till föregående år.

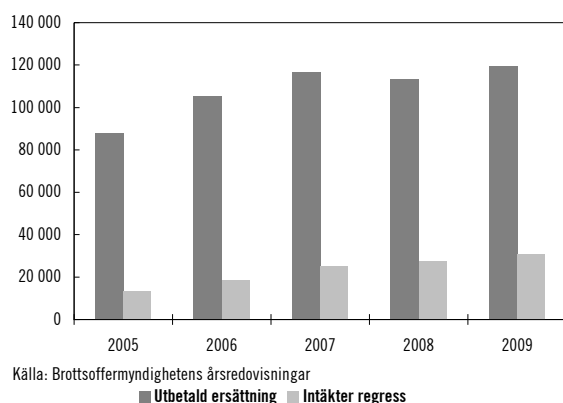
Omloppstiden för ett ärende att registreras, beredas, avgöras och expedieras var under året i genomsnitt två månader.

Diagram 3.6 Inkomna och avgjorda ärenden

Intäkterna från regressverksamheten – det vill säga Brottsoffermyndighetens krav på gärningsmannen om återbetalning av ersättningen – ökade med totalt elva procent och uppgick till drygt 30 miljoner kronor. Intäkterna från regressen finansierar nu drygt en fjärdedel av den utbetalade brottsskadeersättningen.

Brottsoffermyndigheten redovisade i januari 2010 ett uppdrag om att undersöka om utbetalningarna av brottsskadeersättning till personer i utlandet som har utsatts för människohandel för sexuella ändamål i Sverige kommer offren tillhanda. Undersökningen visade att brottsskadeersättning i princip alltid kommer offren tillhanda.

Diagram 3.7 Utbetalad brottsskadeersättning och intäkter från regress

Brottsofferfonden

Under 2009 var Brottsofferfondens intäkter cirka 36 miljoner kronor. Detta belopp fördelades till olika brottsofferinriktade projekt och verksamheter.

Ungefär hälften av fondens medel, cirka 55 procent, beviljades till organisationer i den ideella sektorn. Dessa beviljades medel i verksamhetsstöd, som vittnesstödsbidrag och till utbildnings-, informations- och utvecklingsprojekt. Merparten av bidragen till organisationerna i den ideella sektorn avsåg stöd till brottsofferjourer. Vidare beviljades cirka 39 procent av fondens medel till viktimologiska forskningsprojekt inom olika ämnen och inriktningar. I övrigt beviljades cirka sex procent av medlen till projekt som genomförs i offentlig regi och cirka en procent av medlen till projekt i privat regi.

Kunskapscentrum

Brottsoffermyndigheten tillhandahåller ett lättförståeligt material översatt till flera språk som sprids genom ett samarbete med rättsväsendets myndigheter, ideella organisationer, socialtjänst samt hälso- och sjukvården. På hemsidan finns lättillgänglig och tydlig information för brottsoffer. Under 2009 har även myndigheten lanserat en engelskspråkig version av den webbaserade Rättegångsskolan, som innehåller information till bland annat brottsoffer och vittnen om hur rättegången går till.

Brottsoffermyndigheten har arrangerat flera större utbildningstillfällen under verksamhetsåret, till exempel i samband med den internationella brottsofferdagen, och deltar även i grund- och vidareutbildning för bland annat personal inom rättsväsendet. Målgruppen vid större utbildningstillfällen är oftast yrkesverksamma inom rättsväsendet, socialtjänsten och organisationerna inom den ideella sektorn. Totalt nådde myndigheten via dessa utbildningsinsatser omkring 6 300 personer under 2009.

Brottsoffermyndigheten deltar i visst internationellt arbete. I detta arbete finns möjlighet att påverka den internationella utvecklingen på brottsofferområdet och att inhämta kunskaper från andra länder. Barnets situation som brottsoffer är en prioriterad fråga. Under det svenska ordförandeskapet i EU anordnade myndigheten en konferens inom ramen för det av Europeiska kommissionen finansierade CURE-projektet (Children in the Union – Rights and Empowerment).

Analys och slutsatser

Handläggningen av brottsskadeärenden är effektiv och den genomsnittliga handläggningstiden är kort.

Intäkterna från regressverksamheten fortsätter att öka även om ökningen har avmattats något. Att utöva regress från den dömda gärningsmannen är betydelsefullt från ekonomisk synpunkt men även av rättviseskäl för brottsoffret och som en signal och reaktion från samhället.

Det är viktigt att brottsoffer får information om sina rättigheter och möjligheter till stöd och hjälp. Brottsoffermyndigheten har genomfört stora informationsinsatser för att sprida kunskap om detta. Myndighetens arbete med att sprida information till brottsoffer fungerar väl.

3.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har granskat Kriminalvårdens arbete med att förebygga återfall i brott (RiR 2009:27), sammanslagningen av bland annat Åklagarmyndigheten till en myndighet (RiR 2010:3), orsakerna till och konsekvenserna av inställda huvudförhandlingar i brottmål (RiR 2010:7), hanteringen av mängdbrott (RiR 2010:10) och hur de rättsliga myndigheterna hanterat unga lagöverträdare (RiR 2009:12).

Regeringen överväger för närvarande vilka åtgärder som kan vara aktuella med anledning av Riksrevisionens granskningar.

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för 2009 avseende rättsväsendets myndigheter.

3.7 Budgetförslag

Tabell 3.19 Utgiftsutveckling 2000–2010
Miljoner kronor

	Utfall 2000	Utfall 2001	Utfall 2002	Utfall 2003	Utfall 2004	Utfall 2005	Utfall 2006	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Prognos 2010
1:1 Polisorganisationen	12 017	12 461	13 006	13 691	14 195	14 629	15 431	16 532	17 780	17 967	18 600
1:2 Säkerhetspolisen	559	539	534	576	594	637	725	788	870	899	926
1:3 Åklagarmyndigheten	713	732	767	780	812	830	889	966	977	1 053	1 144
1:4 Ekobrottsmyndigheten	281	297	303	319	342	337	349	374	370	390	413
1:5 Sveriges Domstolar	3 339	3 468	3 730	3 862	3 862	3 856	3 890	4 108	4 259	4 418	4 534
1:6 Kriminalvården	3 883	4 073	4 448	4 939	5 072	5 218	5 447	5 928	6 329	6 782	7 361
1:7 Brottsförebyggande rådet	50	58	51	53	64	58	65	63	56	61	64
1:8 Rättsmedicinalverket	185	197	209	215	217	221	229	247	261	273	290
1:9 Gentekniknämnden	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4
1:10 Brottsoffermyndigheten	16	19	23	23	22	26	27	30	30	30	31
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	64	75	78	76	84	74	87	91	86	89	88
1:12 Rättsliga biträden m.m.	784	805	862	934	1 005	1 094	1 326	1 455	1 607	1 621	1 762
1:13 Kostnader för vissa skadere- gleringar m.m.	15	16	22	29	22	31	28	32	44	34	34
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	2	7	8	8	8	4	3	3	3	4	4
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyg- gande arbete	9	7	8	6	10	6	6	7	6	7	7
1:16 Säkerhets- och integritets- skyddsnämnden	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10	12

1:1 Polisorganisationen

Tabell 3.20 Anslagsutveckling
Tusental kronor

	Utfall	Anslags- sparande	Utfall
2009	17 967 107		178 726
2010	19 161 313 ¹	Utgifts- prognos	18 600 230
2011	Förslag	19 687 663	
2012	Beräknat	20 102 962 ²	
2013	Beräknat	20 331 121 ³	
2014	Beräknat	20 766 393 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 19 911 907 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 19 862 854 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 19 830 209 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för att finansiera polismyndigheterna, Statens kriminaltekniska laboratorier och Rikspolisstyrelsens verksamhet. Anslaget används också för att samordna och utveckla rättsväsendets informationsförsörjning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.21 Offentligrättslig verksamhet
Tusental kronor

	Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009		50 443	433 293	500 885	-67 592
Prognos 2010		50 000	430 000	500 000	-70 000
Budget 2011		50 000	430 000	500 000	-70 000

De offentligrättsliga avgifter som inte får disponeras är avgifter från tillståndsgivningen samt Riksbankens penningtransporter.

Polisorganisationen disponerar avgifter från stämmingsmannadelgivning, passhantering och nationella ID kort. Avgiftsintäkterna från passhanteringen beräknas öka allteftersom de 10-åriga passen fasas ut.

Tabell 3.22 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2009	37 546	40 782	-3 236
(varav tjänsteexport)	(25 794)	(25 794)	
Prognos 2010	42 000	44 000	-2 000
(varav tjänsteexport)	(28 000)	(28 000)	
Budget 2011	42 000	44 000	-2 000
(varav tjänsteexport)	(28 000)	(28 000)	

Den uppdragsverksamhet som ovanstående intäkter avser är, förutom tjänsteexport, prover som utförs av Statens kriminaltekniska laboratorium, utbildning av ordningsvakter samt kontroll av väktarhundar.

Regeringens överväganden

Regeringens mål att det 2010 ska finnas 20 000 poliser är uppnått. Satsningen på ett ökat antal poliser har förbättrat polisens förutsättningar att vara närvarande och synliga i hela landet samt att förhindra och utreda fler brott. Nu måste polisen förvalta de stora resurstillskotten väl och fortsätta att utveckla och effektivisera verksamheten. Anslaget till polisorganisationen ökas därför med 400 000 000 kronor från och med 2011 och ytterligare 150 000 000 kronor från och med 2012 så som regeringen aviserade i 2010 års budgetproposition.

Regeringen fortsätter satsningen på att samordna och utveckla rättsväsendets informationsförsörjning. Som angavs i 2010 års budgetproposition ökas anslaget till polisorganisationen med 70 000 000 kronor per år för åren 2010–2012.

För att nå målet om 20 000 poliser ökade antalet platser på polisutbildningen under ett antal år. För att finansiera denna ökning överfördes under åren 2007 och 2008 extra medel från polisorganisationens anslag till anslagen för studiemedel och studiemedelsräntor under utgiftsområde 15 Studiestöd. Från och med 2009 antas färre studenter till polisutbildningen. När antalet studenter minskar medför det även minskade kostnader för studiemedel och studiemedelsräntor. Mot bakgrund av det ökas polisorganisationens anslag med 23 676 000 kronor 2011. År 2012, 2013 och 2014 ökas anslaget med 33 493 000 kronor, 30 010 000 kronor respektive

33 429 000 kronor. Motsvarande minskningar görs av anslagen 1:2 *Studiemedel m.m.* och 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.*

För att utveckla polisens arbete med att bekämpa illegala gränsöverskridande avfallstransporter ökas polisorganisationens anslag med 4 800 000 kronor från och med 2011. Motsvarande minskning görs av anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

För att bidra till finansieringen och driften av radiokommunikationssystemet Rakel minskas polisorganisationens anslag med 20 000 000 kronor 2011. Anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökas med motsvarande belopp 2011.

Från och med 2011 belastas inte polisorganisationens anslag med avgifter till Interpol och Schengen Information System. Anslaget minskas därför med 16 500 000 kronor. Anslaget 1:14 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet ökas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas också med 6 000 000 kronor från och med 2011. Minskningen ska finansiera ökningen av anslaget 6:2 *Justitiekanslern* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse med 1 000 000 kronor så att myndigheten kan upprätthålla kvaliteten i verksamheten och hantera ärendeökningen. Den ska också finansiera ökningen av anslaget 1:8 *Rättsmedicinalverket* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet med 5 000 000 kronor så att myndigheten kan fullgöra sitt uppdrag och medverka till en effektiv brottsutredningsverksamhet.

Vidare minskas anslaget med 780 000 kronor från och med 2011 till och med 2013. Motsvarande ökning görs under perioden av anslaget 2:1 *Kustbevakningen* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Finansieringen avser att täcka vissa kostnadsökningar i samband med utökade befogenheter för Kustbevakningens personal att utföra alkoholutandningsprov i form av bevisprov till sjöss.

Polisorganisationens anslag minskas också med 6 000 000 kronor från och med 2011 för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* i syfte att stärka arbetet med effektivitet och kvalitet i bland annat rättskedjan och på migrationsområdet.

Därutöver minskas anslaget med 400 000 kronor från och med 2011 till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Anslaget minskas med 29 122 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Slutligen minskas anslaget med ytterligare 10 000 000 kronor från och med 2014.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 19 687 663 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Polisorganisationen* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 20 102 962 000 kronor, 20 331 121 000 kronor respektive 20 766 393 000 kronor.

Tabell 3.23 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Polisorganisationen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	19 147 134	19 147 134	19 147 134	19 147 134
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	90 254	274 837	543 776	998 451
Beslut	394 514	557 802	489 591	494 439
Överföring till/från andra anslag	-16 900	-17 062	-17 298	-17 698
Övrigt ³	72 661	140 251	167 918	144 067
Förslag/ beräknat anslag	19 687 663	20 102 962	20 331 121	20 766 393

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

1:2 Säkerhetspolisen

Tabell 3.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	899 389	Anslags-sparande	-3 119
2010	Anslag	946 595 ¹	Utgifts-prognos	925 856
2011	Förslag	951 795		
2012	Beräknat	961 893 ²		
2013	Beräknat	975 816 ³		
2014	Beräknat	997 097 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 952 694 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 953 265 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 952 093 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Säkerhetspolisens förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 140 000 kronor från och med 2011 till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Anslaget minskas med 1 398 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 951 795 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 961 893 000 kronor, 975 816 000 kronor respektive 997 097 000 kronor.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	946 595	946 595	946 595	946 595
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	4 434	13 617	26 932	49 387
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-140	-141	-143	-147
Övrigt ³	906	1 823	2 432	1 262
Förslag/ be- räknat anslag	951 795	961 893	975 816	997 097

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

1:3 Åklagarmyndigheten

Tabell 3.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	1 053 139	Anslags- sparande	31 813
2010	Anslag	1 138 482 ¹	Utgifts- prognos	1 144 166
2011	Förslag	1 184 292		
2012	Beräknat	1 236 686 ²		
2013	Beräknat	1 254 005 ³		
2014	Beräknat	1 281 253 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.² Motsvarar 1 225 139 tkr i 2011 års prinsnivå.³ Motsvarar 1 225 362 tkr i 2011 års prinsnivå.⁴ Motsvarar 1 223 647 tkr i 2011 års prinsnivå.

Anslaget används för Åklagarmyndighetens förvaltningskostnader. Åklagarmyndighetens kärnuppgifter består i att leda förundersökningar, besluta i åtalsfrågor och företräda det allmänna i domstol. Utöver sin operativa verksamhet bedriver Åklagarmyndigheten metod- och rättsutveckling samt rättslig uppföljning och tillsyn.

Åklagarmyndigheten har en viktig roll i rättskedjan mellan polisen och domstolarna. Åklagarna påverkar såväl kvaliteten på polisens utredningsverksamhet som processen i domstol.

Regeringens överväganden

För att Åklagarmyndigheten ska kunna fortsätta utveckla verksamheten så att behovet av såväl kompetens som kvalitet och effektivitet tillgodoses ökas anslaget med 40 000 000 kronor från och med 2011 och med ytterligare 40 000 000 kronor från och med 2012 så som regeringen aviserade i 2010 års budgetproposition. Anslaget minskas med 1 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslag 6:2 *Justitiekanslern* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Skälet till ökningen är att Justitiekanslern ska kunna upprätthålla kvaliteten i verksamheten och hantera ärendeökningen.

Anslaget minskas med 200 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Anslaget minskas med 1 796 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 184 292 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Åklagarmyndigheten* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 1 236 686 000 kronor, 1 254 005 000 kronor respektive 1 281 253 000 kronor.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	1 139 482	1 139 482	1 139 482	1 139 482
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	4 457	15 239	31 196	58 310
Beslut	39 000	79 368	80 464	82 328
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-200	-202	-205	-209
Övrigt ³	1 553	2 800	3 067	1 342
Förslag/ be- räknat anslag	1 184 292	1 236 686	1 254 005	1 281 253

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tabell 3.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	390 376	Anslags-sparande	10 357
2010	Anslag	420 556 ¹	Utgifts-prognos	413 262
2011	Förslag	427 707		
2012	Beräknat	437 411 ²		
2013	Beräknat	443 469 ³		
2014	Beräknat	453 078 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 433 271 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 433 272 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 432 664 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Ekobrottsmyndighetens förvaltningskostnader. Ekobrottsmyndigheten har till uppgift att bekämpa ekonomisk brottslighet. Utöver sin operativa verksamhet ska Ekobrottsmyndigheten utveckla metoder för att effektivisera bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten samt följa rättstillämpningen och utarbeta förslag till åtgärder. Dessutom ska Ekobrottsmyndigheten lämna information och bistå med sin kompetens om den ekonomiska brottsligheten till andra myndigheter, kommuner, näringsliv och organisationer samt till allmänheten.

Regeringens överväganden

För att Ekobrottsmyndigheten ska kunna upprätthålla hög kvalitet och effektivitet i sin verksamhet ökas Ekobrottsmyndighetens anslag med 5 000 000 kronor från och med 2011 och med ytterligare 5 000 000 kronor från och med 2012 så som regeringen aviserade i 2010 års budgetproposition.

Anslaget minskas med 100 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Anslaget minskas med 635 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 427 707 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Ekobrottsmyndigheten* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 437 411 000 kronor, 443 469 000 respektive 453 078 000 kronor.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	420 556	420 556	420 556	420 556
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 936	5 973	11 880	21 870
Beslut	5 000	10 048	10 187	10 422
Överföring till/från andra anslag	-100	-101	-102	-105
Övrigt ³	315	935	948	335
Förslag/ beräknat anslag	427 707	437 411	443 469	453 078

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

1:5 Sveriges Domstolar

Tabell 3.30 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	4 417 980	Anslags-sparande	8 459
2010	Anslag	4 612 556 ¹	Utgifts-prognos	4 534 448
2011	Förslag	4 741 718		
2012	Beräknat	4 880 668 ²		
2013	Beräknat	4 935 532 ³		
2014	Beräknat	5 032 027 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 833 823 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 821 306 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 4 805 133 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för den verksamhet som bedrivs i domstolarna, hyres- och arrendenämnderna, Rättshjälpsmyndigheten samt Domstolsverket.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.31 Offentlighetsrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	72 881	12 982		
Prognos 2010	82 000	15 000		
Budget 2011	82 000	15 000		

Aterbetalning av rättshjälpskostnader m.m. ingår inte i tabellen.

Under 2010 beräknas Sveriges Domstolar att leverera in avgifter och medel från återbetalningar av rättshjälpskostnader m.m. till inkomsttitel på statsbudgeten motsvarande 110 miljoner kronor, varav 40 miljoner kronor utgör ansökningsavgifter, 12 miljoner kronor kungörandeavgifter, 23 miljoner kronor efterbevaknings- och tillsynsavgifter. Återbetalning av medel för rättshjälpskostnader m.m. beräknas uppgå till 35 miljoner kronor

Avgiftsinkomster och andra ersättningar som disponeras, härrör i huvudsak från uthyrning av lokaler och personal, försäljning av kopior och rättsfallpublicering. Dessa uppgick 2009 till 13 miljoner kronor. Därutöver mottog Sveriges Domstolar cirka 7,7 miljoner kronor i form av bidrag från Arbetsförmedlingen, Sida och EU-institutioner.

Regeringens överväganden

För att domstolarna ska kunna hantera det ökande antalet inkomna mål och ärenden med bibehållen hög kvalitet och effektivitet ökas anslaget med 100 000 000 kronor från och med 2011 och med ytterligare 100 000 000 kronor från och med 2012, så som aviserades i 2010 års budgetproposition.

Anslaget minskas med 1 000 000 kronor från och med 2011 för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* i syfte att stärka arbetet med effektivitet och kvalitet i bland annat rättskedjan och på migrationsområdet.

Anslaget minskas med 400 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Anslaget minskas med 7 056 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget

1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

För att finansiera årliga kostnader för arkivvård för dokument som arkiverats under perioden 2007–2009 minskas anslaget med 3 080 000 kronor från och med 2011. Det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 6:1 *Riksarkivet* ökas med motsvarande belopp.

I den nya skollagen (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370) som börjar tillämpas den 1 juli 2011 införs utökade möjligheter till överklagande enligt förvaltningslagen. De ärenden som kan överklagas enligt förvaltningslagen föreslås liksom i dag fördelas mellan allmän förvaltningsdomstol och Skolväsendets överklagandenämnd. Regeringen bedömer att antalet mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna kan förväntas öka i viss utsträckning.

Mot bakgrund av det ovan sagda ökas anslaget med 250 000 kronor 2011. Från och med 2012 ökas anslaget med 500 000 kronor.

Genom den nya patientsäkerhetslagen (prop. 2009/10:210, bet. 2009/10:SoU22, rskr. 2009/10:342), som träder ikraft den 1 januari 2011, ersätts det hälso- och sjukvårdsrättsliga disciplinansvaret med bland annat utökad klagomålshantering hos Socialstyrelsen. Detta leder till ökade kostnader hos Socialstyrelsen samtidigt som besparingar kan göras inom de allmänna förvaltningsdomstolarna. Anslaget minskas därför med 5 000 000 kronor från och med 2011. Anslaget 9:1 *Socialstyrelsen* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg ökas med motsvarande belopp från och med 2011.

Den 2 maj 2011 bildas fem nya mark- och miljödomstolar genom en sammanläggning av fastighetsdomstolarna och miljödomstolarna (prop. 2009/10:215, bet. 2009/10:JuU27 och 2009/10:CU25, rskr. 2009/10:364 och 2009/10:366). Till de nya domstolarna kommer även huvuddelen av de mål och ärenden enligt bygglagen (1987:19) som enligt gällande ordning handläggs av regeringen och allmän förvaltningsdomstol att föras. Till följd av förändringarna kommer följande överföringar att göras, vilket regeringen aviserade i 2010 års budgetproposition.

Anslaget ökas med 36 500 000 kronor 2011 samt med 27 400 000 kronor 2012 och med 18 300 000 kronor 2013. För att täcka löpande kostnader ökas anslaget med ytterligare 6 000 000 kronor per år från och med 2011. Det

under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård upptagna anslaget 1:4 *Sanering och återställande av förorenade områden* minskas med motsvarande belopp.

Den nedflyttning av så kallad A- och vattenverksamheter från miljödomstolar till prövningsmyndigheter som aviserades i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utgiftsområde 4 Rättsväsendet) är inte längre aktuell. De belopp som till följd av förslagen överförts från anslaget till det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse upptagna anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ska därför återföras. Anslaget ökas därför med 14 000 000 kronor avseende 2011 samt med ytterligare 6 000 000 kronor 2012 och med ytterligare 8 000 000 kronor 2013.

Till följd av förslaget i propositionen om en ny delgivningslag (prop. 2009/10:237) om certifiering av delgivningsmän minskas anslaget engångsvis med 2 000 000 kronor för att under 2011 finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

För att finansiera den nya myndigheten Domarnämnden minskas anslaget med 7 000 000 kronor 2011 och med 6 500 000 kronor från och med 2012. Det nya anslaget 1:17 *Domarnämnden* tillförs samma belopp.

Anslaget minskas med 150 000 kronor från och med 2011 för att finansiera ökningen av anslaget 1:9 *Gentekniknämnden*.

Anslaget minskas med 1 000 000 kronor från och med 2011 för att finansiera ökningen av anslaget 6:2 *Justitiekanslern* så att myndigheten ska kunna upprätthålla kvaliteten i verksamheten och hantera ärendeökningen.

Till följd av riksdagens godkännande av regeringens förslag i 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100, bet. 2009/10:KU39, rskr. 2009/10:332) om överföring av ett antal verksamheter vid Sveriges Domstolar till olika förvaltningsmyndigheter anser regeringen att följande överföringar ska göras.

Verksamheten med vissa associationsrättsliga ärenden och vissa ärenden som rör dödande av förkommen handling övertas av Bolagsverket. Med anledning av detta minskas anslaget med 1 203 000 kronor 2011. Från och med 2012 minskas anslaget med 412 000 kronor. Det under utgiftsområde 24 Näringsliv upptagna anslaget 1:26 *Bolagsverket* ökas med 1 100 000 kronor under 2011.

Vissa delar av verksamheten med dödande av förkommen handling övertas av Kronofogdemyndigheten. Anslaget minskas med 700 000 kronor 2011. Från och med 2012 minskas anslaget med 800 000 kronor. Det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution upptagna anslaget 1:2 *Kronofogdemyndigheten* ökas med motsvarande belopp.

Verksamheten med registreringsärenden, arv och testamente övertas av Skatteverket. Anslaget föreslås minskas med 2 505 000 kronor 2011. Från och med 2012 minskas anslaget med 9 220 000 kronor. Det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution upptagna anslaget 1:1 *Skatteverket* ökas med motsvarande belopp.

För att möjliggöra en överflyttning av äktenskapsärendena krävs att äktenskapsregistret flyttas från Statistiska centralbyrån till Skatteverket. Anslaget minskas därför med 1 525 000 kronor 2011. Det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution upptagna anslaget 1:1 *Skatteverket* ökas med motsvarande belopp.

Vissa delar av verksamheten med dödande av förkommen handling ska övertas av Lantmäteriet. Anslaget minskas med 2 825 000 kronor 2011. Från och med 2012 minskas anslaget med 3 300 000 kronor. Det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik upptagna anslaget 2:4 *Lantmäteriet* ökas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 4 741 718 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar*. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 4 880 668 000 kronor, 4 935 532 000 kronor respektive 5 032 027 000 kronor.

Tabell 3.32 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	4 612 556	4 612 556	4 612 556	4 612 556
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	16 230	61 088	125 895	234 797
Beslut	118 237	212 450	202 581	188 257
Överföring till/från andra anslag	-17 135	-21 920	-22 224	-22 735
Övrigt ³	11 830	16 495	16 723	19 152
Förslag/ be- räknat anslag	4 741 718	4 880 668	4 935 532	5 032 027

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

Förslag till lag om ändring i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled

Regeringens förslag: I de bestämmelser där benämningen ”miljödomstolen” förekommer byts den ut mot ”mark- och miljödomstolen”.

Ärendet och dess beredning: Regeringen har i propositionen Mark- och miljödomstolar (2009/10:215) föreslagit att fastighetsdomstolarna och miljödomstolarna läggs samman och att huvuddelen av de mål och ärenden enligt plan- och bygglagen som enligt nuvarande ordning handläggs i allmän förvaltningsdomstol och hos regeringen förs till de nya domstolarna. De nya domstolarna ska enligt förslaget benämnas mark- och miljödomstolar. Som en följd av detta föreslog regeringen ändringar i ett stort antal författningar där benämningarna ”fastighetsdomstol” och ”miljödomstol” byttes ut mot ”mark- och miljödomstol”. Riksdagen antog förslagen om lagändringar (bet. 2009/10:JuU27 och 2009/10:CU25, rskr 2009/10:364 och 2009/10:366).

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår nu att benämningen ”miljödomstolen” även i lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled ska bytas ut mot ”mark- och miljödomstolen”. Ändringen är en ren följdändring. I de

aktuella bestämmelserna har också begränsade redaktionella ändringar gjorts.

De föreslagna lagändringarna är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagförslaget i ärendet finns i avsnitt 2.1.

1:6 Kriminalvården

Tabell 3.33 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2009	Utfall	6 782 178	-132 223	
2010	Anslag	7 312 275 ¹	Utgifts- prognos	7 361 000
2011	Förslag	7 449 802		
2012	Beräknat	7 525 434 ²		
2013	Beräknat	7 631 134 ³		
2014	Beräknat	7 795 208 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 452 172 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 452 774 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 7 442 984 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Kriminalvårdens verksamhet. Transporttjänstens verksamhet erhåller medel från detta anslag till den del denna inte avser utlandstransporter inom migrationspolitikens ansvarsområde. Anslaget används även för Kriminalvårdsnämndens verksamhet och ersättning åt ledamöter med flera i övervakningsnämnderna.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Kriminalvården disponerar inkomster från arbetsdriften inom kriminalvården. För arbetsdriften gäller inte kravet på full kostnadstäckning. Det ekonomiska målet är att intäkterna till 50 procent ska täcka de direkta kostnaderna för arbetsdriften.

Av 5 § lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll framgår att dömda som verkställer ett fängelsestraff under intensivövervakning med elektronisk kontroll ska betala en avgift. Avgiften uppgår till 50 kronor per dag, dock högst 6 000 kronor. Avgiften ska betalas i förskott till Kriminalvården för att därefter kvartalsvis tillföras brottsofferfonden.

Tabell 3.34 Avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter som inte får disponeras/ Intensiv-övervakning	Intäkter som får disponeras/ Arbetsdrift
Utfall 2009	2 725	113 677
Prognos 2010	3 000	125 000
Budget 2011	3 200	130 000

Regeringens överväganden

För att upprätthålla kvaliteten, effektiviteten och säkerheten inom såväl frivård som häkte och anstalter ökas Kriminalvårdens anslag med 100 000 000 kronor från och med 2011 så som regeringen aviserade i 2010 års budgetproposition.

Anslaget minskas med 5 000 000 kronor för att finansiera anslag 1:8 *Rättsmedicinalverket* så att myndigheten kan fullgöra sitt uppdrag och medverka till en effektiv brottsutredningsverksamhet.

Anslaget minskas med 2 000 000 kronor från och med 2011 för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* i syfte att stärka arbetet med effektivitet och kvalitet i bland annat rättskedjan och på migrationsområdet.

Anslaget minskas med 10 932 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Anslaget minskas med 400 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 7 449 802 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Kriminalvården* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 7 525 434 000 kronor 7 631 134 000 kronor respektive 7 795 208 000 kronor.

Tabell 3.35 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	7 312 275	7 312 275	7 312 275	7 312 275
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	34 756	106 985	210 585	382 440
Beslut	93 000	93 914	95 226	97 401
Överföring till/från andra anslag	-400	-404	-410	-419
Övrigt ³	10 171	12 664	13 458	3 511
Förslag/ beräknat anslag	7 449 802	7 525 434	7 631 134	7 795 208

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

1:7 Brottsförebyggande rådet

Tabell 3.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	61 456	783	
2010	Anslag	62 614 ¹	63 744
2011	Förslag	68 931	
2012	Beräknat	69 708 ²	
2013	Beräknat	70 685 ³	
2014	Beräknat	72 195 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 69 020 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 69 019 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 68 923 tkr i 2011 års prisnivå.

Brottsförebyggande rådet är ett centrum för forsknings- och utvecklingsverksamhet inom rättsväsendet och ska bidra till kunskapsutveckling inom det kriminalpolitiska området och främja brottsförebyggande arbete. Anslaget används för Brottsförebyggande rådets förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

För att säkerställa att Brottsförebyggande rådet ska kunna utveckla och stärka sin verksamhet ökas anslaget med 6 000 000 kronor från och med 2011.

Anslaget minskas med 101 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 68 931 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 69 708 000 kronor, 70 685 000 kronor respektive 72 195 000 kronor.

Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	62 614	62 614	62 614	62 614
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	376	1 004	1 896	3 366
Beslut	6 000	6 060	6 145	6 285
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³	1	91	92	-7
Förslag/ beräknat anslag	68 931	69 708	70 685	72 195

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

1:8 Rättsmedicinalverket

Tabell 3.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	273 160	Anslags-sparande	6 092
2010	Anslag	294 729 ¹	Utgifts-prognos	290 369
2011	Förslag	312 013		
2012	Beräknat	320 077 ²		
2013	Beräknat	324 682 ³		
2014	Beräknat	331 662 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 317 003 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 317 144 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 316 699 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Rättsmedicinalverkets förvaltningskostnader. Rättsmedicinalverket bedriver verksamhet inom fyra verksamhetsgrenar: rättspsykiatri, rättsmedicin, rättskemi och rättsgenetik. Rättsmedicinalverkets huvuduppgift är att avge sakkunnigutlåtanden till polis, åklagare och domstol.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Rättsmedicinalverket bedriver avgiftsbelagd verksamhet inom rättskemi, rättsgenetik samt rättsmedicin vad gäller utfärdande av rättsintyg.

Rättsmedicinalverket får disponera alla intäkter från den avgiftsbelagda verksamheten.

Tabell 3.39 Offentligrättslig verksamhet. Rättsgenetik

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2009	-	18 561	18 499	62
Prognos 2010	-	18 000	18 000	0
Budget 2011	-	18 000	18 500	-500

Tabell 3.40 Uppdragsverksamhet. Rättskemi

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2009	37 871	33 968	3 903
Prognos 2010	34 000	34 500	-500
Budget 2011	37 000	39 000	-2 000

Tabell 3.41 Uppdragsverksamhet. Rättsintyg

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2009	18 083	18 660	-577
Prognos 2010	19 500	20 000	-500
Budget 2011	25 000	24 000	1 000

Både den rättskemiska och den rättsgenetiska verksamheten resulterade i överskott 2009. Överskotten bidrog till ett högre ackumulerat balanserat överskott för båda dessa verksamheter.

Rättsintygsverksamheten resulterade i ett underskott, vilket bidrog till ett lägre ackumulerat balanserat överskott.

Regeringens överväganden

Rättsmedicinalverket bedriver en operativ verksamhet som är beroende av ett modernt IT-stöd och teknisk utrustning. Myndigheten är i behov av upprustning och vidareutveckling av såväl IT-stödet som delar av den tekniska utrustningen framförallt vad gäller snabbhet, kapacitet och möjlighet till kommunikation.

Rättsmedicinalverket har sedan flera år ett behov av att öka antalet rättsläkare och rättspsykiatriker dels för att kunna fylla behovet av läkar-kompetens och hantera ett ökande ärendeflöde, dels för att skapa utrymme för forskning och utveckling samt handledning av blivande läkare inom dessa områden där myndigheten är utbildningsansvarig.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2010 aviserat att anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2011 och ytterligare 5 000 000 kronor 2012. Mot bakgrund av ovanstående ökas Rättsmedicinalverkets anslag därutöver med 10 000 000 kronor från och med 2011. Anslagen 1:1 *Polisorganisationen* och 1:6 *Kriminalvården* under utgiftsområde 4 minskas med 5 000 000 kronor vardera.

Anslaget minskas med 100 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Anslaget minskas med 465 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 312 013 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Rättsmedicinalverket* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 320 077 000 kronor, 324 682 000 kronor respektive 331 662 000 kronor.

Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	294 729	294 729	294 729	294 729
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 232	5 112	9 291	16 263
Beslut	15 000	20 145	20 426	20 895
Överföring till/från andra anslag	-100	-101	-102	-105
Övrigt ³	152	191	338	-119
Förslag/ beräknat anslag	312 013	320 077	324 682	331 662

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

1:9 Gentekniknämnden

Tabell 3.43 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	3 672	Anslags-sparande	344
2010	Anslag	4 116 ¹	Utgifts-prognos	4 228
2011	Förslag	4 288		
2012	Beräknat	4 330 ²		
2013	Beräknat	4 392 ³		
2014	Beräknat	4 485 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 287 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 289 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 4 282 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Gentekniknämndens förvaltningskostnader. Nämnden ska bland annat följa den nationella och internationella utvecklingen på genteknikområdet, bevaka de etiska frågorna inom gentekniken samt bedriva rådgivande och upplysande verksamhet.

Regeringens överväganden

Utvecklingen inom genteknikområdet går snabbt. Genom att utnyttja genteknik kan mänskligt lidande lindras. Det finns samtidigt en risk för att gentekniken missbrukas eller att användningen av genteknik för med sig andra negativa konsekvenser, till exempel inom miljöområdet. Det är mot den bakgrunden viktigt att följa utvecklingen inom gentekniken på ett ändamålsenligt och noggrant sätt.

För att möta den snabba utvecklingen inom genteknikområdet och bibehålla en hög kvalitet i Gentekniknämndens verksamhet krävs ökade resurser. Mot bakgrund av detta ökas anslaget med 150 000 kronor från och med 2011 samtidigt som anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 6 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 4 288 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Gentekniknämnden* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 4 330 000 kronor, 4 392 000 kronor respektive 4 485 000 kronor.

Tabell 3.44 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:9 Gentekniknämnden

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	4 116	4 116	4 116	4 116
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	22	63	122	218
Beslut	150	151	154	157
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				-6
Förslag/ beräknat anslag	4 288	4 330	4 392	4 485

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

1:10 Brottsoffermyndigheten

Tabell 3.45 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	30 330	Anslags-sparande	906
2010	Anslag	31 567 ¹	Utgifts-prognos	30 894
2011	Förslag	33 700		
2012	Beräknat	34 025 ²		
2013	Beräknat	34 498 ³		
2014	Beräknat	35 243 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 33 701 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 33 700 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 33 654 tkr i 2011 års prisnivå.

Brottsoffermyndigheten arbetar för att främja brottsoffers rättigheter, intressen och behov. Myndighetens huvuduppgift är att pröva ansökningar om ersättning enligt brottsskadelagen, så kallad brottsskadeersättning. Anslaget används för Brottsoffermyndighetens förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

För att Brottsoffermyndigheten ska kunna möta en ökande arbetsbelastning ökas anslaget med 2 000 000 kronor från och med 2011.

Anslaget minskas med 49 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 33 700 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Brottsoffermyndigheten* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 34 025 000 kronor, 34 498 000 kronor respektive 35 243 000 kronor.

Tabell 3.46 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:10 Brottsförmyndigheten

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	31 567	31 567	31 567	31 567
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	193	499	945	1 693
Beslut	2 000	2 019	2 047	2 094
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt				-49
Förslag/ be- räknat anslag	33 700	34 025	34 498	35 243

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tabell 3.47 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	89 020	Anslags- sparande	1 710
2009	Utfall	89 020		1 710
2010	Anslag	88 834 ¹	Utgifts- prognos	87 991
2011	Förslag	89 474		
2012	Beräknat	89 474 ²		
2013	Beräknat	89 474 ³		
2014	Beräknat	89 349 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 89 474 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 89 474 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 89 349 tkr i 2011 års prisnivå.

Från anslaget betalas ersättning av statsmedel enligt brottsskadelagen (1978:413) för skador på grund av brott. Utgifterna på anslaget styrs av antalet beviljade ansökningar och brottsskadeersättningens storlek.

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 125 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget

1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 89 474 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 89 474 000 kronor, 89 474 000 kronor respektive 89 349 000 kronor.

Tabell 3.48 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	89 474	89 474	89 474	89 474
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	0	0	0
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				-125
Förslag/ be- räknat anslag	89 474	89 474	89 474	89 349

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tabell 3.49 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	1 621 424	Anslags- sparande	43 638
2009	Utfall	1 621 424		43 638
2010	Anslag	1 725 507 ¹	Utgifts- prognos	1 762 000
2011	Förslag	1 725 657		
2012	Beräknat	1 725 657		
2013	Beräknat	1 725 657		
2014	Beräknat	1 725 657		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget ska betalas de kostnader som enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, lagen (1988:609) om målsägandebiträde och rättshjälpslagen (1996:1619) ska betalas av allmänna medel. Därutöver ska från anslaget betalas de kostnader som enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde ska betalas av allmänna medel, dock inte sådana kostnader som avser offentligt biträde i ärenden enligt utlänningslagen (1989:529) och lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Anslaget finansierar också utgifter för särskilda

företrädare för barn enligt 12 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn, samt utgifter för bevisning, parter, tolk och god man, förvaltararvoden m.m. i konkurser, ersättning till likvidatorer och bouppteckningsförrättare.

Vidare betalas från anslaget kostnader som hänför sig till internationellt straff- och civilrättsligt samarbete och som inte ska bäras av annan myndighet.

De faktorer som styr utgifterna är framför allt antalet mål och ärenden, målens och ärendenas svårighetsgrad, ersättningsnivån till biträden och offentliga försvarare samt den andel av rätts-hjälpskostnaderna som betalas av den rättssökande.

Enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, 27 § rättshjälpslagen, 5 § lagen (1988:609) om målsägandebitråde och 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde bestämmer regeringen den timkostnadsnorm som ligger till grund för ersättning för arbete på rättshjälpsområdet. Timkostnadsnormen för 2010 är 1 134 kronor. Det finns taxor för ersättning till offentliga försvarare och målsägandebiträden i vissa brottmål i tingsrätt och hovrätt (DVFS 2003:7 och 2003:3). Taxorna beslutas av Domstolsverket på grundval av timkostnadsnormen.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 1 725 657 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* för 2011. Motsvarande belopp beräknas för 2012, 2013 och 2014.

Tabell 3.50 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	1 725 657	1 725 657	1 725 657	1 725 657
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 725 657	1 725 657	1 725 657	1 725 657

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tabell 3.51 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	34 423	Anslags-sparande	-2 512
2010	Anslag	35 163 ¹	Utgifts-prognos	34 000
2011	Förslag	33 163		
2012	Beräknat	33 163 ²		
2013	Beräknat	33 163 ³		
2014	Beräknat	33 117 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 33 163 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 33 163 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 33 117 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för kostnader som uppkommer för staten i samband med vissa skaderegleringar m.m. Dessa kan till exempel röra ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsätgärder eller skadestånd enligt bestämmelserna om fel och försummelse vid myndighetsutövning i skadeståndslagen (1972:207). I anslutning till att sådan ersättning utbetalas kan ersättning även utgå för ombuds- och rättegångskostnader. Ersättning till staten för sådana kostnader tillgodosätts av anslaget. Justitiekanslern betalar ut ersättning och skadestånd från anslaget.

Regeringens överväganden

Utgifterna för anslaget har ökat då antalet ärenden som innefattar frihetsberövade har blivit fler de senaste åren. Anslaget ökas därför med 3 000 000 kronor från och med 2011.

Anslaget minskas med 46 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 33 163 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 33 163 000 kronor, 33 163 000 kronor respektive 33 117 000 kronor.

Tabell 3.52 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	30 163	30 163	30 163	30 163
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning	0	0	0	0
Beslut	3 000	3 000	3 000	3 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				-46
Förslag/ be- räknat anslag	33 163	33 163	33 163	33 117

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tabell 3.53 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	3 798	Anslags- sparande	-220
2010	Anslag	4 218 ¹	Utgifts- prognos	3 962
2011	Förslag	20 674		
2012	Beräknat	20 674		
2013	Beräknat	20 674		
2014	Beräknat	20 674		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget betalas årsavgifter till Haagkonferensen för internationell privaträtt, Internationella institutet i Rom för unifiering av privaträtten (UNIDROIT), Association Internationale des Hautes Juridictions Administratives, Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologi (NSfK) samt Bernunionen (WIPO=World Intellectual Property Organization).

Dessutom betalas från anslaget bidrag till Europeiska institutet för kriminalpolitik (HE-UNI) inom ramen för FN:s Crime Prevention and Criminal Justice Fund. Även bidrag till vissa andra internationella sammanslutningar samt internationellt samarbete och forskning med anknytning till Justitiedepartementets område betalas från anslaget.

Regeringens överväganden

Från och med 2011 belastas anslag 1:14 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* med avgifter till Interpol och Schengen Information System. Anslag 1:14 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* ökas därför med 16 500 000 kronor och anslag 1:1 *Polisorganisationen* minskas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 20 674 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* för 2011. Motsvarande belopp beräknas för 2012, 2013 och 2014.

Tabell 3.54 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	3 578	3 578	3 578	3 578
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	16 500	16 500	16 500	16 500
Övrigt	596	596	596	596
Förslag/ be- räknat anslag	20 674	20 674	20 674	20 674

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tabell 3.55 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	7 157	Anslags- sparande	0
2010	Anslag	7 157 ¹	Utgifts- prognos	6 997
2011	Förslag	7 157		
2012	Beräknat	7 157		
2013	Beräknat	7 157		
2014	Beräknat	7 157		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att stimulera lokalt brottsförebyggande arbete. Brottsförebyggande rådet har till uppgift att fördela medel till lokala brottsförebyggande projekt. I detta ingår att samla och sprida kunskap om framgångsrika projekt, följa upp och utveckla projekt samt bi-

dra till att behovet av utbildning tillgodoses. Brottsförebyggande rådet belastar anslaget med vissa egna kostnader direkt kopplade till denna verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 7 157 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete* för 2011. Motsvarande belopp beräknas för 2012, 2013 och 2014.

Tabell 3.56 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	7 157	7 157	7 157	7 157
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	7 157	7 157	7 157	7 157

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Tabell 3.57 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	9 904	Anslags-sparande	2 644
2010	Anslag	11 540 ¹	Utgifts-prognos	11 928
2011	Förslag	12 619		
2012	Beräknat	12 746 ²		
2013	Beräknat	12 926 ³		
2014	Beräknat	13 203 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 12 619 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 619 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 12 601 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens förvaltningskostnader. Myndighetens nämnd utövar tillsyn över brottsbekämpande myndigheters användning av hemliga tvångsmedel och kvalificerade skyddsidentiteter och därmed sammanhängande verksamhet.

Nämnden utövar också tillsyn över Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Nämnden ska på begäran av en enskild kontrollera om han eller hon har varit utsatt för hemliga tvångsmedel och därmed sammanhängande verksamhet eller varit föremål för Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling och om tvångsmedelsanvändningen eller personuppgiftsbehandlingen har skett i enlighet med lag eller annan författning.

Inom myndigheten finns även de särskilda beslutsorganen, Registerkontrolldelegationen (som i ärenden om registerkontroll enligt säkerhetskyddslagen [1996:627] prövar frågor om utlämnande av uppgifter från vissa register) och Skyddsregistreringsdelegationen (som fattar beslut om kvalificerad skyddsidentitet enligt lagen [2006:939] om kvalificerade skyddsidentiteter).

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 19 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 12 619 000 kronor anvisas under anslag 1:16 *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 12 746 000 kronor, 12 926 000 kronor respektive 13 203 000 kronor.

Tabell 3.58 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	12 540	12 540	12 540	12 540
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²				
	79	206	386	682
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				-19
Förslag/ beräknat anslag	12 619	12 746	12 926	13 203

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

1:17 Domarnämnden (nytt anslag)**Tabell 3.59 Anslagsutveckling**

Tusental kronor

2009	Utfall		Anslags- sparande	0
2010	Anslag	0	¹ Utgifts- prognos	0
2011	Förslag	7 000		
2012	Beräknat	6 500	²	
2013	Beräknat	6 591	³	
2014	Beräknat	6 733	⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 437 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 438 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 6 429 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget är nytt på statsbudgeten och ska användas för verksamheten vid Domarnämnden som i propositionen *Utnämning av ordinarie domare* (prop. 2009/10:181) föreslås inrättas den 1 januari 2011.

Domarnämnden ska bereda och lämna kandidatförslag till regeringen i alla ärenden om utnämning av ordinarie domare, även rörande de högsta domarna som för närvarande utnämns direkt av regeringen.

Regeringens överväganden

I ovan nämnda proposition uttalas att Domstolsverket, för att markera Domarnämndens oberoende, inte längre ska fungera som värdmyndighet åt nämnden. I stället ska nämnden ha ett eget kansli med en chef som ska vara, eller ha varit, ordinarie domare eller ha motsvarande yrkeserfarenhet och kompetens. Domarnämnden ska således bli en helt fristående myndighet.

Domarnämndens kostnader bedöms till 6 500 000 kronor årligen samt en engångskostnad om upp till 500 000 kronor i samband med att myndigheten inrättas. Anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 9 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs (se utgiftsområde 2 anslaget 1:17 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*).

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 7 000 000 kronor anvisas under anslag 1:17 *Domarnämnden* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 6 500 000 kronor, 6 591 000 kronor respektive 6 733 000 kronor.

Tabell 3.60 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:17 Domarnämnden

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	0	0	0	0
Beslut	7 000	6 500	6 591	6 742
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				-9
Förslag/ beräknat anslag	7 000	6 500	6 591	6 733

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.